Ungeråd i Danmark

Betydningen af indstillingsret

Et speciale omhandlende betydningen af indstillingsret for kommunale ungerådsmedlemmers oplevelse af at kunne udøve indflydelse på politikken i kommunen

AALBORG UNIVERSITY

Uddannelse: Politik & Administration	**Semester:** 10. semester
Rapporttype: Speciale	
Udarbejdet af: Sofie Frahm Jacobsen - 20204655	
Opgavens titel: Ungeråd i Danmark. Et speciale omhandlende betydningen af indstillingsret for kommunale ungerådsmedlemmers oplevelse af at kunne udøve indflydelse på politikken i kommunen	**Vejleder:** Camilla Bjarnøe
Problemformulering: Hvordan påvirker ungeråd med og uden indstillingsret medlemmernes interne og eksterne politiske efficacy, og har mulige oplevede barrierer hos medlemmerne i forbindelse med deres inddragelse i kommunalpolitikken betydning for sammenhængen?	

Afleveringsdato:	29/05-2026
Antal normalsider:	49,5
Antal tegn:	118.909
Sider tilladt jf. studieordning:	50

Abstract

This thesis investigates the relationship between the mandate to submit political decision-making proposals and initiatives to the city council or relevant committees (named indstillingsret), and the internal and external political efficacy of youth council members in Danish municipalities. The thesis also examines whether this relationship is moderated by the barriers that members may experience as part of their participation in municipal politics.

The thesis is based on both quantitative and qualitative methods. A self-constructed survey was made and distributed to members of youth councils across Danish municipalities. Afterwards, multiple regression analyses were made to identify potential relationships between variables. These variables were chosen based on relevant theories and theoretical perspectives. Especially, theories and academic literature regarding internal and external political efficacy were used to construct two indices and to identify which explanatory variables would be meaningful to include in the regression analyses. Finally, semi-structured interviews with two youth council members were conducted to provide a deeper understanding of the results from the quantitative analyses.

The thesis finds that the mandate to submit political decision-making proposals and initiatives to the city council or relevant committees does not have a statistically significant relationship with the internal and external political efficacy of youth council members in Danish municipalities. Furthermore, the barriers experienced by youth council members do not have a significant moderating effect on this relationship. However, the analyses show that gender (being male rather than female) has a significant positive relationship with members' internal political efficacy, while experienced barriers and larger municipal size have significant negative relationships with members' external political efficacy. In addition, the interviews indicate that the youth councils' secretary plays an important role in relation to the members' ability to influence municipal policy.

The thesis contributes to an understanding of how this formal political mandate of youth councils affects members' internal and external political efficacy, and thereby their experience of being able to influence municipal policy. Furthermore, the thesis contributes to a deeper understanding of which other factors may influence the political efficacy of youth council members. This contribution is important if Danish municipalities wish to ensure that young people continue to engage in youth councils and participate in politics.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning 5

2. Problemfelt 5

2.2 Problemformulering 8

2.3 Begrebsafklaring 9

3. Teori 10

3.1 Politisk medborgerskab 10

3.2 Politisk deltagelse 12

3.2.1 Teoretisk perspektiv på børne- og ungeinddragelse 12

3.3 Demokratiformer 14

3.4 Intern og ekstern politisk efficacy 15

3.5 Barrierer 20

4. Metode 23

4.1 Videnskabsteori 23

4.2 Forskningsdesign og metode 24

4.3 Spørgeskemaundersøgelse 25

4.4 Interviewmetode 26

4.5 Operationalisering af variable 28

4.5.1 Operationalisering af afhængige variable 28

4.5.2 Operationalisering af uafhængige variable 30

4.6 Øvrige overvejelser om reliabilitet og målingsvaliditet 32

4.7 Analysestrategi 33

4.7.1 Faktoranalyse og indekskonstruktion 33

4.7.2 Hypotesetest 35

4.7.3 Lineær regression 35

4.7.4 Kvalitativ indholdsanalyse 36

5. Analyse 37

5.1 Faktoranalyse og indekskonstruktion 37

5.1.1 Faktoranalyse og indekskonstruktion for intern politisk efficacy 37

5.1.2 Faktoranalyse og indekskonstruktion for ekstern politisk efficacy 39

5.1.3 Indekskonstruktion for 'barrierer' 41

5.2 Dannelse af den uafhængige variabel 'indstillingsret' 41

5.3 Analyse af ungerådsmedlemmers interne politiske efficacy 43

5.4 Analyse af ungerådsmedlemmers eksterne politiske efficacy 47

5.5 En dybere forståelse for ungerådenes mulighed for at udøve indflydelse 51

6. Diskussion 54

6.1 Diskussion af analyseresultater 54

6.2 Diskussion af begrænsninger 56

7. Konklusion 58

Litteraturliste 60

1. Indledning

Borgeres politiske deltagelse er en forudsætning for et velfungerende demokrati. For mange er stemmeafgivelsen ved valg den primære eller eneste form for politiske deltagelse, de engagerer sig i. Men hvad med de borgere, som endnu ikke er fyldt 18 år og har stemmeret? Er det retfærdigt, at de ikke kan vælge, hvilke politikere, der skal repræsentere deres holdninger? Dette er et normativt spørgsmål, vi som samfund må stille os selv. Flere kommuner har imidlertid oprettet ungeråd, hvor unge har mulighed for at deltage politisk og udøve indflydelse på politikken i kommunen. På hvilken måde og i hvor høj grad de unge inddrages varierer dog på tværs af ungeråd. Det er i denne forbindelse blevet udtalt, at indstillingsret – som er et mandat, der giver ungeråd mulighed for at stille politiske beslutningsforslag og -initiativer til byrådet eller udvalg, og som disse er forpligtede til at behandle – er en måde, hvorved ungeråd har fået mere indflydelse. På nuværende tidspunkt er indstillingsretten kun til stede i få kommunale ungeråd. Hvis vi som samfund reelt ønsker at styrke de unges politiske deltagelse, er det væsentligt, at de unge oplever at kunne udøve indflydelse. Men er indstillingsretten løsningen? Dette er spørgsmålet, som indeværende speciale har til formål at undersøge nærmere.

2. Problemfelt

I 1989 blev FN's Børnekonvention vedtaget, og i 1990 trådte konventionen officielt i kraft, hvormed børns rettigheder blev stadfæstet i international lovgivning. I Danmark blev konventionen også ratificeret, og siden 1991 har Danmark forpligtet sig til at overholde dens bestemmelser (Børnerådet, u.å.). Dele af konventionens bestemmelser beskæftiger sig med børns borgerlige og politiske rettigheder, og særligt konventionens artikel 12 har haft betydning for børns deltagelsesmuligheder i samfundet. Dette skyldes, at artikel 12 foreskriver, at:

> "States Parties shall assure to the child who is capable of forming his or her own views the right to express those views freely in all matters affecting the child, the views of the child being given due weight in accordance with the age and maturity of the child" (UNICEF, u.å.: 5).

Ifølge artikel 12 har børn og unge altså ret til at blive hørt i alle forhold, der vedrører dem. En rettighed, der blandt andet kan komme i spil ved inddragelsen af unge i politiske beslutningsprocesser. Dette har eksempelvis gennem årene fundet sted i mere eller mindre grad på kommuneniveau i Danmark. I 1998 vedtog den daværende regering bestående af Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre

for eksempel et treårigt projekt kaldet Ungdomskommuneforsøget, hvor man særligt ønskede at "styrke unges forudsætninger for at deltage aktivt i demokratiets udvikling og skabe grundlaget for, at unge får reel medindflydelse og medansvar i anliggender, der vedrører dem" (Bennekou, Nielsen & Brems, 2001: 25). Under projektet blev der implementeret ungeråd[1] eller arbejdet med eksisterende ungeråd i flere af de 17 kommuner, der deltog i projektet, og på baggrund af projektet vurderede 2/3 af de deltagende unge, at deres opfattelse af egne muligheder for at få indflydelse på kommunens beslutninger var mere positiv end før projektet (Ibid.: 39-40+64).

Ungeinddragelse via ungeråd finder stadig sted i danske kommuner i dag (Nørmark, 2023). Her er rådenes overordnede formål ofte det samme – at være et talerør for unge, så unges stemmer høres i kommunens byråd og udvalg, og så de derigennem kan have indflydelse på beslutningsprocesserne. Der kan imidlertid være variation i ungerådenes politiske mandat. Her fremgår det, at mandaterne blandt andet kan omfatte: (1) høringsret i kommunalpolitiske sager, der vedrører børn og unge (f.eks. skole, kultur, transport og miljø); (2) økonomisk råderet over et fast budget til egne projekter; og (3) indstillingsret, hvor rådet kan stille politiske beslutningsforslag og -initiativer til byrådet eller udvalg, som de er forpligtede til at behandle (We Do Democracy, 2025).

Specialets interesse for ungeråd skyldes, at dette er en måde at skabe en mere formaliseret proces, hvor unge kan blive hørt i politiske beslutninger, der vedrører dem. I forbindelse hermed er det interessant, at modsat Norge og Finland, hvor der er lov om kommunale ungeråd, er dette ikke lovkrav i Danmark. Der er således ikke lovgivning, der foreskriver, at unge faktisk skal inddrages i kommunalpolitiske beslutninger, som tilfældet eksempelvis er med Ældreråd og Handicapråd (NAU, UNICEF & Ungdomsringen, 2023). Med en befolkning, der ifølge prognoser i fremtiden vil bestå af en større andel ældre (Fernstrøm, 2023), kan det være nødvendigt at spekulere over, hvorvidt politikerne har et øget incitament til at føre politik, der særligt kommer denne målgruppe til gode.

Den manglende stemmeret for unge under 18 år betyder, at denne befolkningsgruppe ikke er direkte repræsenteret i kommunalpolitik via det repræsentative demokrati, fordi de ikke kan stemme og dermed vælge, hvem der skal repræsentere deres holdninger. Her kan kommunale ungeråd være unges vej til og mulighed for at have indflydelse på kommunalpolitikken. Som fremhævet kan der imidlertid

[1] Danske kommuner giver disse råd forskellige betegnelser. Man kan således finde kommuner, der bruger ungeråd, ungdomsråd, ungebyråd, ungepanel, ungeforum mm. Internationalt bruges betegnelsen 'youth councils'. For at undgå forvirring afgrænser specialet sig til kun at anvende betegnelsen 'ungeråd'.

være variation i ungerådenes politiske mandat. For dette speciale findes særligt mandatet vedrørende indstillingsret dog interessant. Dette skyldes, at indstillingsretten bliver præsenteret som en måde, hvorpå ungeråd har fået mere indflydelse, og Sofie Voravong, bestyrelsesmedlem hos Netværket af Ungdomsråd, forklarer, at:

> ”Det er en vigtig ret, at ungeråd kan få punkter på dagsordenen, som landets byråd skal tage stilling til. […] Det gør, at de unge føler, at de reelt har en magt til at ændre i deres lokale kommune og kan være med til at føle, at de er på lige fod med de voksne” (Nielsen & Aaberg, 2025).

På baggrund heraf findes det altså interessant at undersøge, hvordan indstillingsretten påvirker ungerådsmedlemmernes oplevelser af at kunne udøve indflydelse på kommunalpolitikken. Eksempler fra forskellige ungeråd viser desuden, at mandatet bevirkede, at der blev sat penge af til bedre seksualundervisning (Ibid.), at der blev indført gratis busser til unge under 16 år, og at der blev indført gratis bind og tamponer på skoler i kommunen (Aaberg, 2025).

Muligheden for at udøve indflydelse gennem deltagelsen i ungeråd er dog ikke nødvendigvis tilstrækkelig. Der skal ligeledes være en reel villighed og lydhørhed hos politikkerne, og de unge skal have en tro på, at de kan bidrage til demokratiet. Ifølge Dansk Ungdoms Fællesråds (DUF) har netop de unges tro på egne evner til at forstå og bidrage til samfundsdebatten betydning for, om de engagerer sig politisk (DUF & Epinion, 2025), og Zakia Elvang, adm. direktør for organisationen We Do Democracy, udtaler, at ”det er muligheden for reel indflydelse, der giver de unge lyst til at deltage i deres omverden […] De skal have mandater og reel indflydelse” (Nielsen & Aaberg, 2025).

Disse forudsætninger for at kunne udøve indflydelse på kommunalpolitikken kan opdeles i henholdsvis en intern dimension, der handler om den unge selv, og en ekstern dimension, der handler om de unges oplevelse af politikerne. Denne opdeling findes også i forskningslitteraturen, hvor dimensionerne bliver beskrevet i forhold til begrebet *politisk efficacy* og herunder begreberne *intern politisk efficacy* og *ekstern politisk efficacy*. For at forstå, hvordan medlemmer af ungeråd oplever at kunne udøve indflydelse på politikken i deres kommune, er disse begreber altså relevante.

2.2 Problemformulering

På baggrund af ovenstående ønsker specialet at undersøge problemformuleringen:

Hvordan påvirker ungeråd med og uden indstillingsret medlemmernes interne og eksterne politiske efficacy, og har mulige oplevede barrierer hos medlemmerne i forbindelse med deres inddragelse i kommunalpolitikken betydning for sammenhængen?

Med denne problemformulering ønskes det undersøgt, hvordan ungeråd med og uden indstillingsret påvirker ungerådsmedlemmernes interne og eksterne politisk efficacy og dermed deres oplevelse af at kunne udøve indflydelse på politikken i deres kommune. Specialet vil således foretage en sammenligning af kommunale ungeråd, hvor sammenligningsgrundlaget vil være indstillingsretten. Som udlagt i problemfeltet varierer ungerådenes mandat og dermed typen af ungeinddragelse. I dette speciale tages der imidlertid udgangspunkt i én type ungeinddragelse – at ungerådet enten har eller ikke har mandat til at kunne stille politiske beslutningsforslag og -initiativer til byrådet eller udvalg i kommunen, som de er forpligtede til at behandle.

Med problemformuleringens andet led vil specialet desuden undersøge, om ungerådsmedlemmerne oplever barrierer i forbindelse med deres inddragelse, og om disse barrierer har betydning for denne mulige sammenhæng mellem indstillingsret og intern og ekstern politisk efficacy. Barriererne, som præsenteres i teorikapitlet, vil fungere som moderatorer, idet der er en forventning om, at de kan ændrer styrken af sammenhængen. Der vil imidlertid også undersøges for, om barriererne i sig selv kan forklare ungerådsmedlemmernes interne og eksterne efficacy.

Foruden ovenstående skyldes relevansen af indstillingsret som sammenligningsgrundlag, at bæredygtigheden af ungeråd afhænger af kommunernes vilje til at holde dem i live, idet der ikke er lovkrav om kommunale ungeråd i Danmark. Ungerådenes bæredygtighed afhænger imidlertid også af de unges fortsatte lyst til at deltage i rådene. I forbindelse med dette viser erfaringer fra unge, der har fravalgt ungeråd, at en væsentlig barriere herfor var oplevelsen af ikke at have en reel indflydelse på de politiske beslutninger (Taft & Gordon, 2013). Ved at undersøge, om indstillingsretten påvirker ungerådsmedlemmernes interne og eksterne politiske efficacy, bidrager specialet således til forskningsfeltet på flere områder. Først bidrager specialet til en dybere forståelse af, om der kan findes en sammenhæng mellem graden af ungeinddragelse og oplevelsen af at kunne udøve indflydelse. Dernæst kan specialets fund være relevante for kommunalpolitikerne, hvis de ønsker at sikre ungerådenes bæredygtighed. Dette skyldes, at en mulig sammenhæng mellem typen af ungeinddragelse og

ungerådsmedlemmernes oplevelse af at kunne udøve indflydelse kan belyse, hvilket mandat, der kan være nødvendigt at tildele ungerådet for i fremtiden at sikre de unges opbakning hertil.

Inden specialets undersøgelse er det væsentligt at klarlægge, hvem der konkret undersøges. I problemformuleringen fremgår det, at specialet undersøger ungerådsmedlemmer. Medlemmernes alder varierer imidlertid afhængigt af rådenes aldersgrænser for deltagelse, der kan indebærer en minimumsalder på 13 år og en aldersgrænse på 25 år (We Do Democracy, 2025). I specialet afgrænses der til at undersøge ungerådsmedlemmer mellem 15-25 år.

2.3 Begrebsafklaring

Nedenfor følger en afklaring af, hvordan jeg forstår specialets to primære begreber og dermed, hvilken definition af begreberne, der vil finde anvendelse i specialet. I teorikapitlet vil begreberne udlægges yderligere.

- Intern politisk efficacy = individers selvopfattelse af, at de er i stand til at forstå politik og er kompetente nok til at deltage i politiske handlinger. Intern politisk efficacy henviser dermed til individets følelse af egne evner til at deltage i den demokratiske proces.

- Ekstern politisk efficacy = individers følelse af at kunne udøve indflydelse på den politiske proces, fordi politikere og offentlige institutioner er lydhøre og vil reagere på deres behov. Ekstern politisk efficacy henviser dermed til individets vurdering af systemets – og dermed også politikernes – responsivitet.

I specialet vil jeg undervejs bruge betegnelserne *intern efficacy* og *ekstern efficacy* som forkortelser for de to begreber.

3. Teori

I følgende kapitel vil specialets teoretiske afsæt blive udfoldet. Her vil intern og ekstern efficacy udgøre det primære teoretiske fundament for undersøgelsen. Andre teoretiske perspektiver vil dog blive præsenteret for at indramme undersøgelsen og tydeliggøre, hvorfor intern og ekstern efficacy findes særlig brugbar til undersøgelsen af specialets problemformulering. Specialet teoretiske afsæt vil overordnet forstås inden for et politisk medborgerskabsperspektiv, og teorikapitlet vil derfor starte med en præsentation af politisk medborgerskab og særligt teoriens deltagelsesdimension. I denne forbindelse vil kapitlet præsentere begrebet politisk deltagelse, og det vil blive udfoldet, hvordan ungeråd kan forstås som en form for politisk deltagelse. Herunder vil desuden følge et teoretisk blik på børne- og ungeinddragelse. Efterfølgende vil forskellige demokratiformer blive præsenteret, og det vil blive diskuteret, hvordan disse kan muliggøre eller hindre unges politiske deltagelse. Ydermere vil teorikapitlet præsentere intern og ekstern efficacy, og det vil blive udlagt, hvordan begreberne konkret kan bidrage til at besvare specialet problemformulering. Endelig vil kapitlet præsentere empirisk funderede barrierer i forbindelse med ungeinddragelse i politik. På baggrund af både intern og ekstern efficacy samt barrierer vil der blive udarbejdet hypoteser.

3.1 Politisk medborgerskab

Politisk medborgerskab er en af dimensionerne i Marshalls oprindelige teori om medborgerskab, der indbefatter tre dimensioner: en civil, en politisk og en social, hvor den politiske dimension dækker over individets ret til at deltage i politiske processer (Marshall, 2003: 53-54). Senere forståelser og videreudviklinger af medborgerskabsbegrebet har haft forskellige fokus. For specialet findes Andersens (2004) sondring mellem tre dimensioner af medborgerskabet interessant. Andersen sondrer mellem rettigheder, deltagelse og identiteter. Indeværende speciale afgrænser sig til deltagelsesdimensionen, da det er unges politiske deltagelse og derigennem mulighed for at udøve indflydelse på kommunalpolitikken, der undersøges. Rettighedsdimensionen, som henviser til civile, politiske og sociale rettigheder (Andersen, 2004: 23), har dog betydning for unges mulighed for at sætte sig igennem i det politiske, og denne dimension vil derfor kort blive udlagt.

Deltagelsesdimensionen henviser til enhver form for deltagelse, herunder både social og politisk deltagelse. I specialet afgrænses der til politisk deltagelse. Fra et medborgerskabsperspektiv handler deltagelse ikke kun om selve deltagelse, men også om muligheden for at udøve indflydelse. Denne mulighed betegnes i litteraturen *empowerment*. Empowerment-begrebet har to sider. Den institutionelle

side, som henviser til medborgerskabets rettighedsdimension, og den subjektive side, der henviser til medborgerskabets deltagelsesdimension (Ibid.: 24-25). I figur 1 specificeres empowerment-begrebet. Denne specificering er relevant for den efterfølgende beskrivelse af begrebets to sider.

Figur 1. Specificering af empowerment (egen konstruktion pba. Andersen, 2004: 25)

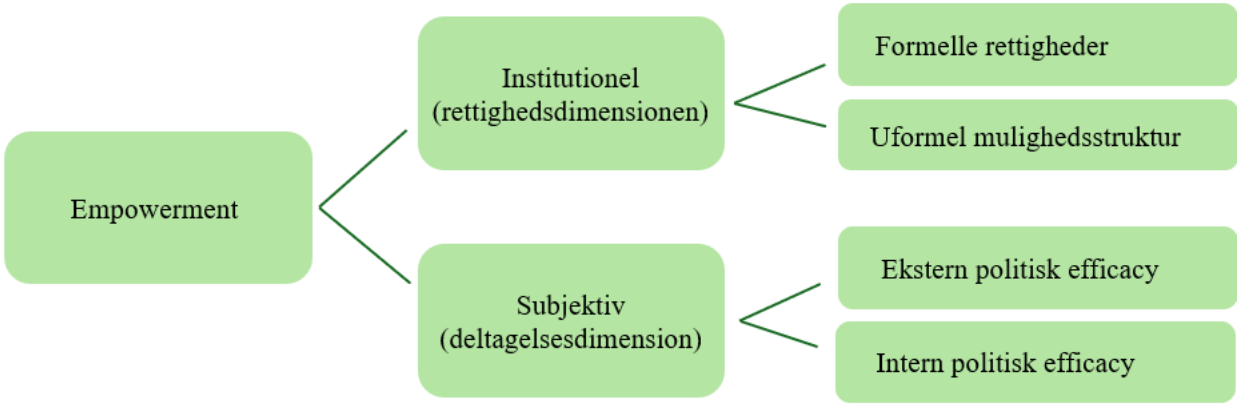

Rettighedsdimensionen handler om formelle rettigheder samt uformelle mulighedsstrukturer, som politiske institutioner har sat op for, at individer har mulighed for at sætte sig igennem i det politiske (Ibid.: 24-25). Dette kan således dække over stemmeret som en formel rettighed. Det kan dog også dække over ungeråd. Der er ikke lovkrav om kommunale ungeråd, men flere kommuner har alligevel oprettet et råd. Ungeråd kan derfor karakteriseres som en uformel mulighedsstruktur, som er blevet sat op af politiske institutioner – her forstået som kommuner. Ved at oprette ungeråd skabes der således en uformel mulighedsstruktur for unges politiske deltagelse.

Deltagelsesdimensionen handler derimod om udviklingen af individers handlekompetencer for at udøve indflydelse. Et væsentligt begreb i denne forbindelse er *politisk efficacy* (Ibid.: 24). Da begrebet udgør specialets primære teoretiske fundament, vil jeg senere i kapitlet vende tilbage og udfolde begrebet i dybden. Forinden vil jeg i det følgende redegøre for begrebet politisk deltagelse og sætte denne deltagelse i relation til teori om børne- og ungeinddragelse samt i relation til forskellige demokratiformer og deres forventninger til, hvor meget og hvilken type politisk deltagelse borgernes bør involveres i.

3.2 Politisk deltagelse

Politisk deltagelse kan defineres som aktiviteter, borgere udfører, når de ønsker at påvirke politik (van Deth, 2014: 351). Mere specifikt indebærer det aktiviteter, som har til hensigt at påvirke regeringens handlinger – enten direkte ved at påvirke udformningen og implementeringen af politik eller indirekte ved at påvirke udvælgelsen af de personer, der udarbejder politikker (Verba, Lehman, Schlozman & Brady, 1995: 38). Politiske deltagelsesformer har ændret sig over tid og i takt med nye deltagelsesmuligheder i samfundet. Oprindeligt blev politisk deltagelse defineret som deltagelse i valg, valgkampagner og politiske partier. Senere definitioner af politisk deltagelse udvider derimod begrebet til at omfatte andre og mindre institutionaliserede deltagelsesformer (Andersen, 2004: 31), eksempelvis at demonstrere eller boykotte bestemte produkter. I et forsøg på at sammenfatte litteraturens forskellige definitioner af politiske deltagelsesformer konceptualiserer van Deth (2014) fire overordnede former. Politisk deltagelse, der (1) finder sted inden for den politiske sfære; (2) er rettet mod den politiske sfære; (3) er rettet mod samfundsmæssige spørgsmål; (4) er en ikke-politisk, men politisk motiveret handling (van Deth, 2014: 361). Ud fra konceptualiseringen er det muligt at forstå ungeråd som udtryk for politisk deltagelse, der finder sted inden for den politiske sfære, idet ungeråd er en formaliseret del af de kommuner, hvor de findes. Det vil sige, at der er skabt nogle institutionelle rammer, der sikrer ungerådsmedlemmernes deltagelse.

3.2.1 Teoretisk perspektiv på børne- og ungeinddragelse

I forlængelse af specialets udlægning af ungeråd som udtryk for politisk deltagelse, findes det desuden relevant at sætte deltagelsen i relation til et teoretisk perspektiv på børne- og ungeinddragelse. Det skyldes, at kommunernes inddragelse af ungeråd har betydning for, hvordan de unge deltager og kan således have betydning for deres mulighed for at udøve indflydelse. Først vil det teoretiske perspektiv bruges til at underbygge valget af indstillingsret som sammenligningsgrundlag. Dernæst vil jeg præsentere symbolsk inddragelse og beskrive, hvorfor begrebet findes relevant for specialet.

I litteraturen findes der forskellige forståelser og teoretiske tilgange til inddragelse. Flere af disse er dog inspireret af Arnsteins deltagelsesstige (1969: 217), hvor hun inddeler borgerinddragelse i forskellige niveauer. Med inspiration fra Arnstein udvikler Hart (1992) sin egen deltagelsesstige, der er tilpasset børne- og ungeområdet, og i litteraturen er Harts typologi ofte citeret (Riádigos-Couso, García-Vinuesa & Gradaílle, 2025: 4; Ramos, Tavares & da Cruz, 2026: 5). Da specialet beskæftiger sig med unge findes Harts deltagelsesstige derfor relevant. Harts deltagelsesstige, som fremgår af

figur 2, opdeler inddragelse i otte niveauer, hvor de nederste tre niveauer henviser til ikke-deltagelse og de øverste fem niveauer henviser til forskellige grader af deltagelse.

Figur 2. Harts deltagelsesstige (egen konstruktion pba. Hart, 1992: 8)

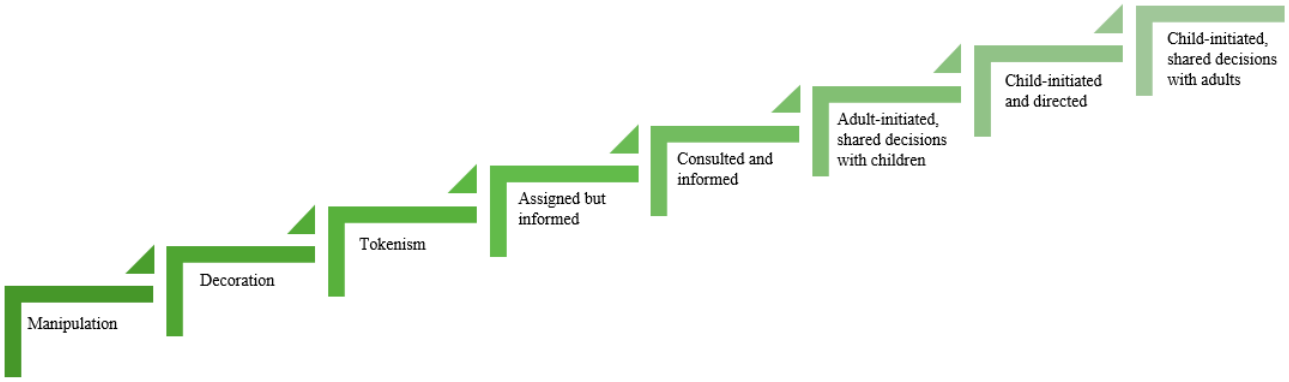

Harts deltagelsesstige kan illustrere forskellen på ungerådenes mandater, eksempelvis indstillings- og høringsretten. Med udgangspunkt i deltagelsesstigen kan høringsretten forstås som deltagelsen 'consulted and informed'. Ungerådet konsulteres og høres i forhold til politiske beslutninger, der har betydning for dem, og deres synspunkter tages seriøst. Men det politiske forslag er udformet og besluttes i sidste ende af de voksne politikere. Modsat kan indstillingsretten placeres højere oppe ad stigen, idet initiativet til det politiske forslag udarbejdes af ungerådet selv. Det kan imidlertid være svært præcist at placere indstillingsretten på stigen, da de voksne politikere stadig har den endelige beslutningsautoritet.

Under ikke-deltagelse beskriver Hart (1992) desuden begrebet *tokenisme*, som på dansk oversættes til symbolsk inddragelse. Hart definerer symbolsk inddragelse på følgende måde:

> "Tokenism is used here to describe those instances in which children are apparently given a voice, but in fact have little or no choice about the subject or the style of communicating it, and little or no opportunity to formulate their own opinions" (Hart, 1992: 9).

Symbolsk inddragelse er i litteraturen blevet anvendt til at beskrive de situationer, hvor børn og unge inddrages, fordi det ser godt ud på papiret, men hvor der reelt ikke tages hensyn til de unges synspunkter i beslutningsprocessen (Taft & Gordon, 2013: 97; Matthews, 2001: 308-310), og hvor der således ikke er tale om reel inddragelse. For specialet findes det interessant at inddrage begrebet, med

henblik på at undersøge om ungerådsmedlemmerne faktisk oplever at blive inddraget og lyttet til, eller de i stedet oplever at blive inddraget symbolsk.

3.3 Demokratiformer

I forbindelse med specialet er det endvidere relevant at diskutere forskellige demokratiformer. Dette skyldes en forventning om, at når en kommune vælger at have et ungeråd, så har kommunen en bestemt opfattelse af, hvad demokratiet er.

I litteraturen fremgår det, at flere politologer har beskrevet forskellige demokratimodeller og deres kendetegn. Disse beskrivelser trækker ofte tråde tilbage til klassiske filosoffers forståelse af det retfærdige samfund og borgerens rolle i samfundet (Held, 2006: 2-4). Et eksempel herpå er Held (2006), som i sin udlægning af demokratimodeller beskriver, at de fleste modeller overordnet kan opdeles i to generelle typer. Første type er de liberale og repræsentative modeller, hvor fokus er på de repræsentativt valgte politikere, der forpligter sig til at repræsentere borgernes interesser og holdninger. Anden type er derimod de direkte og deltagende modeller, hvor fokus er på borgernes direkte involvering i offentlig beslutningstagning. Det understreges i forbindelse med denne opdeling, at der selvfølgelig er forskel på modellerne inden for de to kategorier (Ibid.: 4). Når jeg i specialet lægger mig op ad Held (2006), skyldes det, at formålet ikke er at undersøge demokratimodeller, og at Helds (2006) opdeling i to generelle typer i sig selv fremhæver forskellige demokratiopfattelser. I det følgende vil jeg derfor afgrænse mig til at uddybe to nyere demokratimodeller, der hver især repræsenterer én af de overordnede typer. Her vil jeg lægge vægt på modellernes normative forventninger til, hvor meget og hvilken type deltagelse borgerne bør involveres i. Fokusset på borgere skyldes, at det netop er disse, der undersøges i specialet i form af ungerådsmedlemmer.

Under de liberale og repræsentative modeller er konkurrencedemokratiet, der er kendetegnet ved valg, hvor politiske kandidater og partier konkurrerer om vælgerens stemme. I modellen er det den politiske elite, der handler, mens borgerne reagerer. De politiske kandidater og partier tilbyder forskellige ting, og det er herefter op til borgerne at beslutte, hvem der tilbyder det, som de helst vil have. For det repræsentative demokrati fungerer valg som den mekanisme, hvorigennem vælgernes kan udtrykke deres interesser og holdninger ved at give mandat til det politiske alternativ, der bedst repræsenterer disse. Det repræsentative demokrati har således en forventning om, at borgere deltager ved at stemme til valg, men herudover har den ikke forventninger til borgernes politiske deltagelse (Held, 2006: 157; Strömbäck, 2005: 334-335).

Under de direkte og deltagende modeller findes deltagelsesdemokratiet, som har en anden forventning til borgernes deltagelse. Her kan demokrati ikke reduceres til valghandlingen og valget mellem foruddefinerede alternativer. Et sundt demokrati indebærer i stedet, at borgere aktivt engagerer sig i det offentlige liv og i forskellige typer af politisk handling. Ifølge modellen bør borgere derfor deltage i forskellige former for samfundsaktiviteter og lære at samarbejde for at opnå kollektive mål (Held, 2006: 215; Strömbäck, 2005: 335-336).

I konkurrencedemokratiet afgrænses borgernes politiske deltagelse til at stemme ved valg, hvorfor børn og unge under 18 år ikke direkte er repræsenteret via denne demokratiform. Som tidligere berørt, er det muligt at stille spørgsmålet, om dette er retfærdigt? Og fra et normativt perspektiv, om vi reelt ønsker et demokrati, der repræsenterer alle samfundets borgere? Fordi, hvis dette er tilfældet, må børn og unge deltage på andre måder. I forlængelse heraf foreskriver Børnekonventionens artikel 12, at børn og unge har ret til at blive hørt i alle forhold, der vedrører dem (UNICEF, u.å. b: 5). Her kan det argumenteres, at det er muligt at tilnærme målet med artikel 12 via deltagelsesdemokratiet, fordi denne ikke reducerer deltagelse til valghandlingen, men derimod åbner op for flere deltagelsesformer, herunder ungeråd. Denne mulighed for deltagelse er desuden vigtigt fra et medborgerskabsperspektiv, fordi deltagelse her forstås som en afgørende faktor for at kunne opnå det fulde medborgerskab.

Med udgangspunkt i ovenstående præsentation af teoretiske perspektiver, der havde til hensigt at indramme undersøgelsen, vil fokus nu rettes mod specialets primære teoretiske fundament; *intern og ekstern politisk efficacy*. Følgende afsnit vil præsentere begreberne, og der vil blive udarbejdet hypoteser, som i analysen vil blive undersøgt med henblik på at besvare specialets problemformulering.

3.4 Intern og ekstern politisk efficacy

Politisk efficacy blev oprindeligt defineret som:

> ”the feeling that individual political action does have, or can have, an impact upon the political process, i.e., that it is worthwhile to perform one’s civic duties. It is the feeling that political and social change is possible, and that the individual citizens can play a part in bringing about this change” (Campbell, Gurin, & Miller, 1954: 187).

Senere blev begrebet defineret som havende både en intern og en ekstern dimension – henholdsvis intern politisk efficacy og ekstern politisk efficacy (Balch, 1974: 24). Intern politisk efficacy defineres

som individers selvopfattelse af, at de er i stand til at forstå politik og er kompetente nok til at deltage i politiske handlinger. Ekstern politisk efficacy defineres derimod som individers følelse af at kunne udøve indflydelse på den politiske proces, fordi politikere og offentlige institutioner er lydhøre og vil reagere på deres behov (Balch, 1974: 24; Niemi, Craig & Mattei, 1991: 1407-1408¸ Andersen, 2004: 24-25). Med denne begrebsafklaring er det desuden muligt af præcisere forskellen på de to dimensioner. Intern politisk efficacy henviser til individets følelse af egne evner til at deltage i den demokratiske proces, hvorimod ekstern politisk efficacy henviser til individets vurdering af systemets – og dermed også politikernes – responsivitet. Jeg vil i specialet lægge mig op ad disse definitioner og vil således anvende begreberne som adskilte dimensioner.

Som tidligere fremhævet, beskriver Andersen (2004) intern og ekstern politisk efficacy i forhold til medborgerskabsteoriens deltagelsesdimension, der handler om udviklingen af individers handlekompetencer for at udøve indflydelse. Denne forbindelse mellem politisk deltagelse og intern og ekstern efficacy findes også i forskellige studier. Overordnet fremgår det i litteraturen, at politisk efficacy (herunder intern og ekstern) ofte er blevet anvendt som en variabel til at forklare, hvad der driver individers politiske deltagelse (Eckstein, Noack & Gniewosz, 2013; Levy & Akiva, 2019). Det fremhæves imidlertid, at begreberne er indbyrdes forbundne. Følelsen af politisk efficacy kan bidrage til politisk deltagelse, men politisk deltagelse kan også bidrage til følelsen af politisk efficacy (Verba, Lehman, Schlozman & Brady, 1995: 276). For specialet er sidstnævnte sammenhæng interessant, da det netop undersøges, om typen af deltagelse kan forklare mulige forskelle mellem ungerådsmedlemmernes oplevelser af at kunne udøve indflydelse på kommunalpolitikken. Hvis ungerådet i højere grad inddrages gennem indstillingsretten, vil ungerådsmedlemmerne så i højere grad opleve at kunne udøve indflydelse?

I lyset af begrebsafklaringen vil argumentet for denne sammenhæng være, at ungerådsmedlemmerne vil opleve, at deres evner tages alvorligt, når deres mandat udvides til også at inkludere indstillingsret (intern efficacy). Derudover kan udvidelsen af ungerådets mandat opfattes som en øget lydhørhed fra politikerne (ekstern efficacy). Hvorvidt denne sammenhæng findes er imidlertid ikke givet, hvilken følgende præsentation af relevant litteratur inden for forskningsfeltet illustrerer. Præsentationen afdækker studier, der undersøger forskellige former for politisk deltagelse og deltagelsens betydning for individers interne og eksterne politiske efficacy. Den eksisterende litteratur bruges på denne måde

til at udarbejde de hypoteser, som i analysen vil blive undersøgt med henblik på at besvare specialets problemformulering.

I et studie undersøger Beaumont (2010) via data fra et Political Engagement Project-studie af næsten 1000 studerende, der deltog i 21 universitetskurser og -programmer i USA i løbet af en treårig studieperiode fra 2002 til 2005, hvordan unge bliver mere politisk informerede og engagerede, når de deltager i politiske læringsmiljøer (Beaumont, 2010: 535). Med politisk informerede og engagerede beskriver Beaumont (2010), at dette skal forstås som følgende: ”Developing political efficacy involves gaining political confidence and a sense that one’s everyday choices and actions matter and can contribute meaningfully to political goals” (Ibid.: 526). Denne forståelse lægger sig op ad definitionen af intern efficacy, og jeg operationaliserer derfor, at det er denne form for efficacy, studiet undersøger. I studiet identificerer Beaumont (2010) fire veje til politisk læring, der kan hjælpe unge med at udvikle større tillid til egne evner i forhold til politisk dømmekraft og handling. I forbindelse med specialet er særligt første vej interessant. Denne indebærer ’skill-building political mastery experiences’ og handler om at give unge mennesker muligheden for at blive dygtige og selvsikre aktører i den offentlige arena gennem praktiske hands-on oplevelser. Gennem disse oplevelser konfronteres og lærer de unge at mestre politiske opgaver og aktiviteter, hvilket er med til at øge deres interne efficacy. Dog understreges det, at individets opfattelse af henholdsvis gode og dårlige oplevelser kan have betydning for den interne efficacy. Gode oplevelser skaber højere intern efficacy, hvorimod gentagne dårlige oplevelser reducerer intern efficacy (Ibid.: 539-540). For specialet er det muligt at forstå ungeråd som en form for ’skill-building political mastery experience’, hvor ungerådsmedlemmerne ligeledes konfronteres og lærer om politiske opgaver og aktiviteter.

I et andet studie undersøger Levy (2018), hvordan unges politiske efficacy udviklede sig under deres oplevelser i en Model United Nations Club, som er en af verdens største politiske læringsprogrammer. Model UN Clubs gør det muligt for unge at undersøge, diskutere, debattere og komme med forslag til komplekse politiske problemer, såsom fattigdom og diskrimination (Levy, 2018: 411). Modsat Beaumont (2010) undersøger Levy (2018) både intern og ekstern efficacy. På samme måde som i Model UN Clubs, gør ungeråd det muligt for unge at diskutere, debattere og komme med politiske forslag. Studiets resultater findes derfor også relevante for specialet. Via spørgeskemaer, interviews og observationer finder Levy (2018), at både de unges interne og eksterne efficacy steg, efterhånden som de blev aktive klubdeltagere. Særligt støttende relationer fra klubbens jævnaldrende og

rådgiveres opmuntring til regelmæssig involvering var oplevelser, som gav deltagerne gentagne muligheder for at forberede og praktisere politiske opgaver, og som bidrog til deres interne og eksterne efficacy (Ibid.: 434).

På baggrund af Beaumonts (2010) og Levys (2018) studier er det muligt at forestille sig, at ungerådsmedlemmernes interne efficacy vil være højere, jo flere politiske opgaver og aktiviteter medlemmerne får lov at deltage i, og dermed jo mere aktive deltagere i kommunalpolitikken medlemmerne bliver. Som tidligere beskrevet, er indstillingsretten en udvidelse af ungerådenes normale mandat, og indstillingsretten er således med til at udvide ungerådsmedlemmernes deltagelse i kommunalpolitikken. En hypotese er derfor følgende:

Hypotese 1a: Ungerådsmedlemmer i ungeråd med indstillingsret vil have en højere intern politisk efficacy end ungerådsmedlemmer i ungeråd uden indstillingsret

På baggrund af Levys studie, der også undersøger ekstern efficacy, er det desuden muligt at danne følgende hypotese:

Hypotese 2a: Ungerådsmedlemmer i ungeråd med indstillingsret vil have en højere ekstern politisk efficacy end ungerådsmedlemmer i ungeråd uden indstillingsret

På baggrund af hypotese 1a og 2a opstilles tilhørende kausaldiagram:

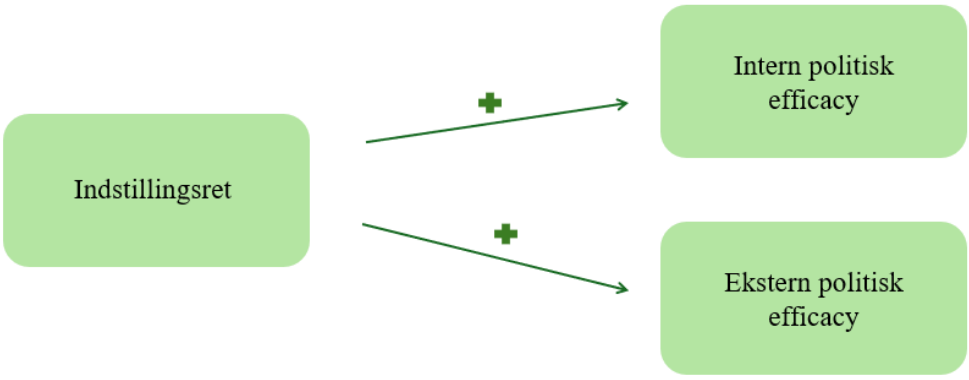

Beaumonts (2010) og Levys (2018) resultater vedrørende sammenhængen mellem politisk deltagelse og intern og ekstern efficacy udfordres imidlertid af andre studier. Eksempelvis finder Alscher og Jana (2025) i deres studie, som undersøger, hvorvidt der er et potentielt gensidigt forhold mellem ikke-institutionaliseret politisk deltagelse og intern og ekstern efficacy blandt unge, ikke denne sammenhæng. I studiet finder de, at mens intern efficacy positivt forudsiger deltagelse, så findes der ingen

evidens for en gensidig effekt af deltagelse på hverken intern eller ekstern efficacy (Alscher & Jana, 2025: 2152). Studiet finder således ikke nogen evidens for, at de undersøgte ikke-institutionaliserede former for politisk deltagelse fremmer intern eller ekstern efficacy.

I forlængelse af Alschers og Janas (2025) studie, finder Šerek, Machackova og Macek (2017) i deres studie, at politisk deltagelse ikke altid har en positiv effekt på intern og ekstern efficacy. I studiet undersøges det, om politisk deltagelse blandt 768 tjekkiske unge i alderen 14-17 år har indflydelse på politisk efficacy, og om indflydelsen er forskellig på tværs af tre forskellige deltagelsesformer. Det findes, at protestdeltagelse forudsagde højere intern efficacy, men lavere ekstern efficacy. Frivilligt arbejde forudsagde højere ekstern efficacy, og repræsentativ deltagelse havde ingen indflydelse på hverken intern eller ekstern efficacy (Šerek, Machackova & Macek, 2017: 353). Resultatet, der viser, at repræsentativ deltagelse ingen indflydelse havde på hverken intern eller ekstern efficacy, er interessant i forhold til specialet, hvis ungeråd forstås som udtryk for denne deltagelsesform. Studiet definerer repræsentativ deltagelse som værende en deltagelsesform, der sigter mod at påvirke politik gennem de formelle kanaler i det repræsentative demokrati (Ibid.: 349). Da ungeråd, som tidligere beskrevet, kan forstås som en uformel mulighedsstruktur for deltagelse, der er blevet etableret af kommunen, er det muligt at argumentere for, at ungeråd er en formel kanal i det repræsentative demokrati.

På baggrund af disse to studier kan følgende to alternative hypoteser således dannes:

Hypotese 1b: Ungerådsmedlemmer i ungeråd med indstillingsret vil ikke have en højere intern politisk efficacy end ungerådsmedlemmer i ungeråd uden indstillingsret

Hypotese 2b: Ungerådsmedlemmer i ungeråd med indstillingsret vil ikke have en højere ekstern politisk efficacy end ungerådsmedlemmer i ungeråd uden indstillingsret

I disse alternative hypoteser ligger altså en forventning om, at mere deltagelse ikke nødvendigvis medfører en højere intern og ekstern efficacy. I forhold til ekstern efficacy kan dette desuden argumenteres med, at politikerne ikke nødvendigvis er mere lydhøre over for ungerådsmedlemmer blot fordi, at de også har indstillingsret. Dette kan eksempelvis skyldes, at indstillingsretten i virkeligheden opleves som symbolsk inddragelse.

Ovenstående afsnit viser, at forskningslitteraturen har fundet forskellige effekter af politisk deltagelse på individers interne og eksterne efficacy. Derudover belyste specialets teoretiske ramme, hvordan unges aktive medborgerskab kan tilnærmes gennem deres deltagelse i ungeråd. Gennem ungeråd skabes en mulighed for at udøve indflydelse på kommunalpolitikken, men indflydelsen afhænger samtidig af ungerådsmedlemmernes oplevelse af at have de nødvendige videns- og handleressourcer til at deltage i kommunalpolitikken (intern efficacy), samt deres oplevelse af, at de kommunale politikere er lydhøre over for deres synspunkter og tager dem alvorligt i udviklingen af den kommunale politik (ekstern efficacy). I undersøgelsen af specialets problemformulering er det således interessant, om indstillingsretten reelt er med til at øge ungerådsmedlemmernes interne og eksterne efficacy, eller om retten opleves som et politisk pseudomandat.

3.5 Barrierer

Som supplement til specialets primære teoretiske fundament, vil dette afsnit præsentere relevant forskningslitteratur, som har beskæftiget sig med barrierer for ungeinddragelse i politik. Disse barrierer er interessante, fordi de alt andet lige også kan have betydning for ungerådsmedlemmernes interne og eksterne efficacy og dermed deres oplevelse af at kunne udøve indflydelse. Herunder vil forventningen være, at jo flere oplevede barrierer, jo lavere intern og ekstern efficacy. Barriererne vil således fungere som moderatorer, fordi der er en forventning om, at de kan ændre styrken af sammenhængen. Der vil imidlertid også undersøges for, om barriererne i sig selv kan forklarer mulige forskelle i ungerådsmedlemmernes politiske efficacy.

Flere studier har undersøgt, hvilke barrierer, der kan hindre ungeinddragelsen i politik. Disse studier undersøger typisk fra et empirisk udgangspunkt, hvilke barrierer ungerådsmedlemmerne selv oplever, eller hvilke barrierer de voksne, som arbejder med ungeråd, oplever. Blandt barrierer finder Winswold og Solberg (2010) i deres sammendrag af 23 artikler om børns medvirken i de nordiske lande samt Grønland, Færøerne og Åland, at den største barriere mod, at børn og unge involveres i reelle beslutninger, er, at politikerne sætter spørgsmålstegn ved de unges kompetencer og modenhed for at deltage (Winswold & Solberg, 2010: 13).

Endvidere finder Collins, Ausberger og Gecker (2016), at nogle politikere kan have en modvilje i forhold til at samarbejde med unge, hvilket kan komme til udtryk ved, at de har svært ved at lytte til og respektere de unges perspektiver, og at de unge derfor ikke tages alvorligt (Collins, Ausberger & Gecker, 2016: 145). Det er muligt at se denne modvilje over for samarbejdet med unge

i lyset af flere studiers beskrivelser af symbolsk inddragelse. Fordi, hvis politikerne har en modvilje i forhold til at samarbejde med de unge, er der en risiko for, at de unge blot inddrages for syns skyld. Denne symbolske inddragelse bliver da også beskrevet i litteraturen som en barriere, de unge oplever (Matthews, 2001: 308; Taft & Gordon, 2013: 93; Wyness, 2009: 546). Taft og Gordon (2013) beskriver for eksempel, at ungeråd som en del af det institutionaliserede politiske system kan fungere som "modes of social control that tamme and channel youth dissent, rather than [create] opportunities to foster youth political power" (Taft & Gordon, 2013: 87). For specialet kan dette give en forklaring på, hvorfor ungerådsmedlemmerne muligvis oplever at blive inddraget symbolsk.

Udover disse barrierer bliver manglende feedback beskrevet som en barriere. Her fremhæves det, at de unge nogle gange oplever, at de ikke får feedback på de sager, hvor de inddrages. Dette giver en negativ oplevelse, fordi de dermed ikke ved, om deres synspunkter reelt fik betydning (Matthews, 2001: 313).

Ovenstående barrierer er muligt at sætte i relation til et af fundene fra Beaumonts (2010) studie. Dette skyldes, at studiet finder, at individets opfattelse af henholdsvis gode og dårlige oplevelser kan have betydning for den interne efficacy, hvor gode oplevelser skaber højere intern efficacy, mens gentagne dårlige oplevelser reducerer intern efficacy (Beaumont, 2010: 539-40). Jeg finder, at denne sammenhæng kan udvides til også at dække ekstern efficacy. Dette skyldes en forventning om, at gentagne dårlige oplevelser vil mindske indstillingsrettens effekt på både intern og ekstern efficacy. At ovenstående barrierer kan sættes i relation hertil skyldes en forståelse af, at førnævnte barrierer netop kan forstås som dårlige oplevelser. Jeg forventer derfor, at jo flere af førnævnte barrierer ungerådsmedlemmerne oplever, jo flere dårlige oplevelser vil de have, og jo mindre effekt vil indstillingsretten have på intern og ekstern efficacy. Med udgangspunkt i denne forventning udarbejdes følgende hypoteser og kausaldiagram:

Hypotese 1c: Jo flere barrierer ungerådsmedlemmerne oplever, jo mindre effekt vil indstillingsretten have på intern politisk efficacy

Hypotese 2c: Jo flere barrierer ungerådsmedlemmerne oplever, jo mindre effekt vil indstillingsretten have på ekstern politisk efficacy

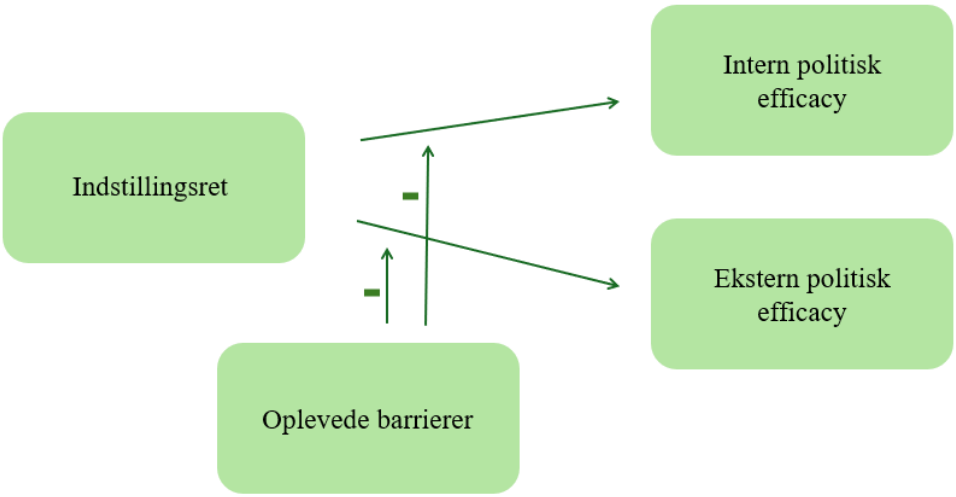
Indstillingsret
Intern politisk efficacy
Ekstern politisk efficacy
Oplevede barrierer
-
-

4. Metode

I følgende kapitel præsenteres specialets metodiske ramme, der danner grund for den videre analyse. Kapitlet vil først redegøre for valg af videnskabsteoretisk position, hvorefter valg af forskningsdesign og metode vil blive præsenteret. I forlængelse heraf vil der foretages en operationalisering af undersøgelsens variable, hvortil kvalitetskriterier vil blive diskuteret. Endelig vil kapitlet beskrive specialets analysestrategi.

4.1 Videnskabsteori

Specialet antager den videnskabsteoretiske position kritisk realisme, der repræsenterer et mellemstandpunkt mellem (naiv) realisme og idealisme og forsøger på den måde at gøre op med klassiske videnskabsteoretiske dualismer ved at erstatte 'enten-eller' med 'både-og' (Ingemann, 2017: 88). Det ønskes først og fremmest at undersøge, hvordan indstillingsretten påvirker ungerådsmedlemmers interne og eksterne efficacy. Det erkendes imidlertid, at indstillingsretten ikke nødvendigvis kan forklare hele billedet. Analysen undersøger derfor også, om medlemmerne oplever barrierer i forbindelse med deres inddragelse i kommunalpolitik, og om disse barrierer har betydning for sammenhængen.

Ontologisk har kritisk realisme samme afsæt som positivismen og den kritiske rationalisme, der antager, at verden eksisterer uafhængig af observatøren. Dog tilføjer kritisk realisme to centrale forbehold. Virkeligheden er kompleks og består af mange forskellige lag og et vælg af forskellige sammenhænge, og virkeligheden er kontekstuel og afhænger derfor af genstandsfeltet og de historiske betingelser (Ibid.: 88-89). Specialet forstår på samme måde virkeligheden som bestående af flere lag. Ungeråd varierer eksempelvis afhængigt af kommuner, og ungeråd er kun én politisk deltagelsesform, hvorigennem børn og unge kan påvirke politiske beslutninger.

De ontologiske forbehold har desuden betydning for den kritiske realismes epistemologi, der beskriver, at den umiddelbare del af verden kan sanses, men ikke den dybe, der må afdækkes gennem tænkning (Ibid.: 162). Vi må derfor både observere/inducere og tænke rationalt/deducere (Ibid.: 90). Dette betyder, at jeg først befinder mig på den kritiske realismen empiriske og faktuelle stratum, hvor jeg udleder hypoteser omhandlende, hvordan indstillingsretten kan tænkes at påvirke ungerådsmedlemmers interne og eksterne efficacy. Med dette udgangspunkt forsøger jeg gennem statistisk analyse at identificere mønstre. Her observerer jeg altså virkeligheden og systematiserer det umiddelbare. Herefter bevæger analysen sig ned i det dybe stratum, hvor det ønskes at finde

forklaringer på det observerbare i den statistiske analyse. Det dybe stratum er ikke-observerbart og nås derfor gennem rational abstraktion, hvor jeg vil sætte mønstre fra det empiriske og faktuelle stratum i relation til specialets teori med henblik på at forklare og skabe en større forståelse for sammenhængen mellem indstillingsretten og intern og ekstern efficacy.

4.2 Forskningsdesign og metode

Det komparative tværsnitsdesign udgør specialets forskningsdesign. Det komparative aspekt gør det muligt at sammenligne flere analyseenheder ved hjælp af samme metodiske tilgang (Bryman, 2012: 72), hvilket jeg netop ønsker at gøre ved at sammenligne kommunale ungeråd med og uden indstillingsret. Tværsnitsdesignet indebærer desuden, at undersøgelsen foretages på ét bestemt tidspunkt (Ibid.: 76). Endvidere kan det komparative design foretages via en kvantitativ og kvalitativ tilgang (Ibid.: 72). I specialet benyttes begge tilgange, og der tillægges således en mixed methods-tilgang.

Først foretager jeg en kvantitativ spørgeskemaundersøgelse, som udgør specialets primære metode. Efterfølgende vil jeg foretage kvalitative interviews, der vil indgå som en supplerende analyse for at opnå mere dækkende og komplementær viden. Dette valg skyldes, at resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen, som det senere vil fremgå i specialets analyse, ikke viser en statistisk sammenhæng mellem indstillingsret og intern og ekstern efficacy. Af denne grund vurderede jeg, at det ville være givende at supplere analysen med interviews for at opnå en mere uddybende forståelse for den manglende sammenhæng (Frederiksen, 2020: 262).

I udarbejdelsen af spørgeskemaet tages der udgangspunkt i teorikapitlet og herunder de opstillede hypoteser. Jeg arbejder således hypotetisk-deduktivt, idet jeg starter teoretisk med at formulere hypoteser, som udspringer af den eksisterende viden inden for forskningsfeltet (Klemmensen, Andersen & Hansen, 2012: 27), hvorefter den indsamlede empiri fra spørgeskemaet bruges til at be- eller afkræfte hypoteserne. Jeg arbejder imidlertid også induktivt, idet indstillingsrettens sammenhæng med intern og ekstern efficacy ikke tidligere er blevet undersøgt, og det derfor ikke vides, om der faktisk er en sammenhæng. I interviewene arbejder jeg ligeledes delvist deduktivt og induktivt, idet interviewspørgsmålene er udarbejdet på baggrund af resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen, men det samtidigt gøres muligt for informanterne at bringe nye perspektiver frem.

4.3 Spørgeskemaundersøgelse

Empirien, som danner grundlaget for den kvantitative analyse, indsamles gennem en online spørgeskemaundersøgelse. Spørgeskemaet udarbejdes i programmet SurveyXact og distribueres efterfølgende til alle danske kommuner med henblik på at foretage en populationsundersøgelse, hvor populationen udgøres af de medlemmer af kommunale ungeråd i Danmark, der arbejder politisk. Denne afgræsning af respondenter skyldes, at specialet ved at undersøge ungerådsmedlemmernes interne og eksterne efficacy samtidig ønsker at afdække medlemmernes oplevelse af at kunne udøve indflydelse på politikken i deres kommune. Hvis ungerådet ikke arbejder politisk, giver det derfor ikke mening at spørge medlemmerne ind til deres oplevelse af at kunne udøve politisk indflydelse.

På baggrund af en opgørelse fra start 2025 udarbejdet af Netværket af Ungdomsråd (NAU) fremgår det, at 56 kommuner i Danmark havde et ungeråd, og at 12 kommuner sidenhen har etableret eller er i gang med at etablere et ungeråd[2]. Heri lægger dog en usikkerhed, da det ikke vides, om nogle eller andre kommuner sidenhen har oprettet eller nedlagt deres ungeråd. I forbindelse med specialet har jeg derfor foretaget en søgning på alle danske kommuner for at finde frem til, hvem der har et ungeråd i 2026. Heraf fandt jeg konkret information og kontaktoplysninger på 52 kommunale ungeråd. Når det alligevel vælges at distribuere spørgeskemaet til alle danske kommuner, skyldes det, at jeg ønsker at sikre, at jeg ikke har overset nogle ungeråd.

Endvidere er det ikke klart på baggrund af informationssøgningen, hvor politiske de forskellige ungeråd er, og ifølge NAU findes der enkelte ungeråd, som slet ikke arbejder politisk. Da jeg i specialet netop er interesseret i ungeråd, som arbejder med politik, vil jeg derfor i distribueringen af spørgeskemaet gøre det klart for modtagerne, at spørgeskemaet kun er tiltænkt medlemmer af ungeråd, som på den ene eller den anden måde arbejder politisk.

Brugen af eget konstrueret spørgeskema betyder, at den indsamlede empiri vil bestå af primær empiri, der kun indsamles til specialets formål. Dermed kan spørgsmålene i spørgeskemaet præciseres, hvilken gør det nemmere at bruge empirien til at svare direkte på specialets problemformulering. Det erkendes imidlertid, at eget spørgeskema kan have en udfordring i forhold til at opnå nok besvarelser. Dette vurderes særligt at være en udfordring for dette speciale, idet målgruppen er ungerådsmedlemmer i alderen 15-25 år. Jeg har ikke direkte kontaktoplysninger på medlemmerne og har derfor i distributionen af spørgeskemaet måttet sende dette til ungerådenes kontaktperson. Hvis ikke det har

[2] NAU's opgørelsen er modtaget på mail

været muligt at finde en kontaktperson, har jeg desuden måttet sende spørgeskemaet til ungdomsskolens eller kommunens hovedmail. Det betyder, at spørgeskemaet har skullet igennem nogle gatekeepers, før de endelige modtagere i form af ungerådsmedlemmerne modtog det. Forud for udsendelsen af spørgeskemaet tog jeg derfor kontakt til forskellige ungeråds kontaktpersoner for at undersøge, om spørgeskemaer er noget, som ungerådene vil svare på. Her var der overvejende en positiv udmelding om, at de gerne ville hjælpe. Nogle italesatte dog, at de først vil præsentere spørgeskemaet for ungerådsmedlemmerne til deres møder, som kan ligge forskelligt fra kommune til kommune. For eksempel mødes nogle ungeråd to gange om måneden, men andre mødes sjældnere. Dette er en svaghed ved undersøgelsen, idet distributionsperioden således kan have betydning for, hvilke ungerådsmedlemmer, der besvarer spørgeskemaet.

Desuden findes der ikke officielle tal på antal ungerådsmedlemmer i Danmark overordnet eller for de enkelte ungeråd. Dette skyldes, at medlemskabet er frivilligt, og antal medlemmer derfor kan variere over tid. Det erkendes, at dette ligeledes er en svaghed for specialet, da det ikke fuldt ud kan konstateres, hvor stor en del af populationen, der besvarer spørgeskemaet.

I forbindelse med udsendelsen af spørgeskemaet blev der fastsat en besvarelsesperiode på 14 dage. For at få flest mulige besvarelser blev der desuden efter seks dage sendt en ny mail til de kommuner, der endnu ikke havde vendt tilbage. Efter distributionsperioden havde 86 ungerådsmedlemmer fra 23 kommuner gennemført spørgeskemaet, hvilket vil sige, at der kom besvarelser fra cirka 23,5 pct. af danske kommuner. Heraf kom der besvarelser fra syv ungeråd med indstillingsret (29 respondenter) og 16 kommuner uden indstillingsret (57 respondenter), og fordelingen af respondenter repræsenterer både en geografisk og demografisk spredning.

4.4 Interviewmetode

Som tidligere beskrevet supplerer jeg analysen med kvalitative interview for at skabe en dybere forståelse for, hvorfor sammenhængen mellem indstillingsretten og ungerådsmedlemmernes interne og eksterne efficacy ser ud, som den gør. Mere specifikt vil analysen have til formål at skabe en forståelse for ungerådsmedlemmernes oplevelse af at kunne udøve indflydelse på politikken i deres kommune – en oplevelse, der netop forudsættes af medlemmernes politiske efficacy. Dataindsamlingen vil ske gennem to semistrukturerede interviews, hvor der på forhånd udarbejdes forsknings- og interviewspørgsmål, der laves på baggrund af resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen. Det semistrukturerede interview vælges, fordi jeg her kan afvige fra de på forhånd opstillede spørgsmål (Ingemann et

al., 2020: 173-174), hvilket gør det muligt at indfange eventuelle andre perspektiver. I forbindelse med brugen af interviews skabes der endvidere en konstrueret samtaleinteraktion, hvor interaktionen mellem informant og interviewer har betydning for den viden, der opstår (Ibid.: 148). Af denne grund bestræber jeg mig på så vidt muligt ikke at påvirke informantens udtalelser.

Interviewenes to informanter er udvalgt på baggrund af en formålsbestemt udvælgelse, således det sikres, at der både er en repræsentant fra et ungeråd uden indstillingsret (informant 1), og en repræsentant fra et ungeråd med indstillingsret (informant 2). Derudover er begge interviewpersoner mænd, medlemmer af ungeråd fra større kommuner, samt medlemmer af ungeråd, som har eksisteret i flere år. Grundet tidsmæssige begrænsninger har det ikke været muligt at bero udvælgelsen på øvrige kriterier, hvilket nødvendigvis påvirker udtalelsernes generaliserbarhed. Interviewenes formål er dog ikke at kunne generalisere interviewpersonernes oplevelser, men derimod at give et dybere indblik i resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen. Begrænsningerne betyder desuden, at jeg ikke vurderer at have opnået et mætningspunkt, hvor der ikke ville komme nye interessante perspektiver, hvis jeg havde interviewet flere ungerådsmedlemmer. På baggrund af analyseresultaterne kan det for eksempel tænkes, at kvindelige medlemmer eller medlemmer fra mindre ungeråd ville have andre perspektiver end de to informanter.

Specialets interviewguide fremgår af bilag 3. Guiden består først af en briefing, hvor de praktiske rammer præsenteres og det sikres, at informanten giver sit samtykke til, at jeg må behandle personens udtalelser i forbindelse med specialet. Derudover skaber briefingen en blød start og sikrer, at informanten bliver tryg ved interviewsituationen. Efter briefingen foretages det faktiske interview, hvor der tages udgangspunkt i interviewguidens spørgsmål, men hvor eventuelle afvigelser accepteres, hvis disse findes relevante i forhold til interviewets formål. Endelig afsluttes interviewet med en debriefing, hvor informanten får mulighed for stille spørgsmål, som måtte være opstået undervejs, samt mulighed for at tilføje eventuelle øvrige pointer. Til sidst takkes for informantens deltagelse.

Interviewene foretages online via videoopkald på Teams og er efterfølgende blevet transskriberet ud fra på forhånd definerede retningslinjer, således ensartethed sikres på tværs af transskriberingerne. Informanterne samt deres kommune indgår anonymt i specialet.

4.5 Operationalisering af variable

Følgende afsnit vil præsentere de variable, der vil blive anvendt i den kvantitative analyse. Herunder vil jeg præsentere, hvordan specialets afhængige og uafhængige variable operationaliseres til konkrete spørgsmål i spørgeskemaet. Endvidere vil afsnittet beskrive, hvordan variablene vil finde anvendelse i analysen, samt diskutere undersøgelsens reliabilitet og validitet.

4.5.1 Operationalisering af afhængige variable

De afhængige variable i specialets analyse er *intern politisk efficacy* og *ekstern politisk efficacy*. Jeg opererer altså med to forskellige afhængige variable, der hver for sig forventes at blive påvirket af den uafhængige variabel. I dette afsnit vil jeg derfor operationalisere, hvilke spørgsmål, der bruges til at måle hver dimension af politisk efficacy.

I litteraturen er der udviklet forskellige batterier til undersøgelsen af intern og ekstern politisk efficacy. Dette skyldes blandt andet, at nogle undersøgelsers batterier spørger til det samme, men hvor spørgsmålsformuleringen er forskellig. Batteriernes ordlyd kan altså variere afhængig af konteksten og studiets anvendte sprog. Til at måle de to dimensioner i specialet vil jeg primært anvende batterierne fra *Den danske Valgundersøgelse 2022* (Hansen & Stubager, 2023), som er en anerkendt undersøgelse, og dens batterier derfor vurderes målingsvalide.

Tabel 1. Spørgsmål til intern politisk efficacy *'Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?'*

Spørgsmål i spørgeskema
Når politikerne diskuterer den økonomiske politik, forstår jeg kun en brøkdel af, hvad de taler om (kodes omvendt)
Nogle gange er politik så indviklet, at folk som jeg ikke rigtig kan forstå, hvad der foregår (kodes omvendt)
Gennemgående synes jeg egentlig ikke, det er så svært at tage stilling til politiske spørgsmål
Borgere som mig er kvalificeret til at deltage i politiske diskussioner[3]
Borgere som mig har meninger om politik, som er værd at lytte til[4]

I tabel 1 fremgår specialets batterier til måling af intern politisk efficacy. De tre øverste batterier er taget direkte fra *Den danske Valgundersøgelse 2022*. Jeg har dog ændret tredje batteris første ord fra

[3] Oversat fra "Citizens like me are qualified to participate in political discussion"
[4] Oversat fra "Citizens like me have opinions on politics that are worth listening to"

'undertiden' til 'nogle gange', fordi jeg ved pilottest blev gjort opmærksom på, at ordet måske ikke er forståeligt for undersøgelsens målgruppe.

Til at måle intern politisk efficacy inddrages desuden to øvrige batterier. Dette skyldes en vurdering af, at disse batterier ligeledes giver mening at have med, fordi de berører en anden dimension af begrebet end de øvrige batterier. Endvidere fremgår det, at de to supplerende batterier tidligere er blevet anvendt sammen med batterierne fra *Den danske Valgundersøgelse 2022* (Hansen & Pedersens, 2014; Andersen, Ohme, Bjarnøe, Bordacconi, Albæk & de Vreese, 2021). Et opmærksomhedspunkt i denne forbindelse er, at jeg har oversat de supplerende batterier fra engelsk til dansk. Oversættelsen kan påvirke målingsvaliditeten negativt, hvis oversættelsen ændrer den underliggende betydning af spørgsmålet, så spørgsmålet ikke længere indfanger det undersøgte begreb (Clement & Ingemann, 2019: 37). Reliabiliteten påvirkes desuden negativt, hvis oversættelsen gør, at respondenterne i specialet forstår spørgsmålene anderledes end respondenterne i de engelske undersøgelser (Ibid.). For at imødekomme begge udfordringer har jeg været opmærksom på at oversætte spørgsmålene så præcise som muligt.

Tabel 2. Spørgsmål til ekstern politisk efficacy *'Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?'*

Spørgsmål i spørgeskema
Kommunalpolitikerne tager gennemgående for lidt hensyn til, hvad borgerne mener[5] (kodes omvendt)
Man kan i almindelighed stole på, at kommunalpolitikerne træffer de rigtige beslutninger for kommunen[6]
Politikerne bruger skatteborgernes penge uansvarligt (kodes omvendt)
De fleste politikere er mere optaget af at blive genvalgt end af at gennemføre deres politik (kodes omvendt)
Politikerne i min kommune virker oprigtigt interesserede i borgernes synspunkter

I tabel 2 fremgår specialets batterier til måling af ekstern politisk efficacy. De fire øverste batterier er fra *Den danske Valgundersøgelse 2022*. Jeg har imidlertid ændret de konkrete spørgsmålsformuleringer ved de tre øverste batterier en smule. Ændringen af de to øverste batterier skyldes, at specialets forholder sig til en kommunal kontekst, og jeg derfor har valgt at lægge mig op ad Nielsen og Vestergaards (2014) undersøgelse, der netop har operationaliseret batterier til måling af ekstern efficacy til en kommunal kontekst. Det tredje batteri er desuden ændret fra "Politikerne er for ødsle med

[5] Ændret fra "Politikerne tager gennemgående for lidt hensyn til, hvad vælgerne mener"
[6] Ændret fra "Man kan i almindelighed stole på, at vore politiske ledere træffer de rigtige beslutninger for landet"

skatteborgernes penge" til "Politikerne bruger skatteborgernes penge uansvarligt". Dette er gjort for i højere grad at ramme et sprog, som respondenterne forstår, hvorfor ordet 'ødsle' er fravalgt.

Endelig inddrages batteriet "Politikerne i min kommune virker oprigtigt interesserede i borgernes synspunkter" fra Nielsen og Vestergaards (2014) undersøgelse. Dette indgår ikke i *Den danske Valgundersøgelse 2022*, men medtages i specialet, fordi det vurderes, at batteriet formår at indfange en dimension af begrebet, som de øvrige batterier ikke gør.

Disse ændringer har betydning for undersøgelsen målingsvaliditet og reliabilitet. Målingsvaliditeten påvirkes negativt, når jeg ikke bruger de præcise mål fra *Den danske Valgundersøgelse 2022* (Clement & Ingemann, 2019: 37). Da specialet ønsker at undersøge respondenternes holdning i forhold til en kommunal kontekst, vurderes ændringerne dog nødvendige. Derudover øges spørgsmålenes relevans for respondenterne, når de tilpasses den kontekst, hvor respondenterne faktisk befinder sig.

I ovenstående tabel 1 og 2 fremgår specialets udvalgte spørgsmål for variablene *intern politisk efficacy* og *ekstern politisk efficacy*. I spørgeskemaet vil respondenterne blive spurgt til at vurdere på en 5-punkts skala, hvor enig eller uenig de er i de forskellige udsagn[7], hvor svarkategori 5 indikerer den højeste efficacy. Dette er samme måde, der anvendes i de undersøgelser, som batterierne stammer fra. De afhængige variable er altså ordinalt skalerede, idet svarmulighederne er naturligt rangordnede, men der ikke kan måles en bestemt afstand mellem dem. I analysen vil variablene dog bruges tilnærmelsesvis intervalskalerede, idet der dannes indeks (Hansen, 2012: 312).

Det styrker specialets reliabilitet, at jeg benytter samme svarkategorier, som anvendes i de undersøgelser, som specialets operationaliserede batterier stammer fra (Clement & Ingemann, 2019: 37). Samtidig giver valget af fem svarkategorier mulighed for at få mere variation i respondenternes svar end ved færre kategorier. Fordelen ved færre svarkategorier er, at respondenterne kan have lettere ved at vurdere distancen mellem kategorierne (Hansen, 2012: 313). Jeg vurderer dog, at respondenterne har de nødvendige evner til at skelne mellem fem kategorier (Clement, 2017: 108).

4.5.2 Operationalisering af uafhængige variable

Specialets primære uafhængige variabel er *indstillingsret*, og det er dermed denne betingelse, jeg undersøger effekten af. Variablen er binær, idet den kun kan antage værdien 1 (ja – ungeråd med

[7] 5 = Helt enig, 4 = Enig, 3 = Hverken enig eller uenig, 2 = Uenig og 1 = Helt uenig.

indstillingsret) eller 2 (nej – ungeråd uden indstillingsret). I spørgeskemaet vil variablen undersøges ved følgende spørgsmål:

Spørgsmål i spørgeskema
Har ungerådet i din kommune indstillingsret? Med indstillingsret menes retten til at stille politiske beslutningsforslag- og initiativer til byrådet eller relevante udvalg.

Udover *indstillingsret*, vil der som nævnt blive undersøgt for, om mulige oplevede barrierer hos ungerådsmedlemmerne kan moderere indstillingsrettens effekt på de afhængige variable, samt om de i sig selv har en direkte effekt på disse. I tabel 3 fremgår de spørgsmål, som respondenterne i spørgeskemaet vil blive spurgt ind til for at afdække, om de har oplevet nogle barrierer i forbindelse med at blive inddraget i kommunalpolitik. Disse er formuleret på baggrund af teorikapitlets præsentation af barrierer. Variablene er binære, idet de kun kan antage værdien 1 (ja) eller 2 (nej).

Tabel 3. Barrierer *'Har du oplevet'*

Spørgsmål i spørgeskema
At politikerne sætter spørgsmålstegn ved jeres kompetencer, når I inddrages i kommunalpolitikken?
At politikerne lytter, men ikke handler på de ting, I siger?
At det kan føles som om, at I kun inddrages i kommunalpolitikken, fordi det ser godt ud på papiret?
At når I inddrages i en politisk sag, får I ikke efterfølgende en forklaring på, hvordan jeres synspunkter fik betydning for sagen?

Spørgsmålene i tabel 3 er alle faktuelle, hvilket påvirker reliabiliteten positivt, fordi respondenterne ikke skal tage stilling til, hvor enig eller uenig de er, men derimod blot angive, om de har oplevet barriererne eller ej. Dette fjerner desuden risikoen for, at respondenterne opfatter distancen mellem svarkategorierne forskelligt (Hansen, 2012: 313). På den anden side kan målingsvaliditeten påvirkes negativt, idet spørgsmålene ikke tidligere er anvendt i spørgeskemaundersøgelser. I formuleringen af spørgsmål har jeg derfor været opmærksom på at være så præcis som muligt samt at minimere respondentens mulighed for fortolkning (Hansen, 2012: 307-308).

Endelig inddrages *alder, køn, nuværende/højest fuldførte uddannelse*, *anciennitet i ungerådet* samt *kommunens indbyggertal* som kontrolvariable. Dette gøres for at teste, om sammenhængen mellem indstillingsret og intern og ekstern efficacy eventuelt er spuriøs (Andersen, 2012: 104).

På baggrund af afsnittets operationalisering af variable udarbejdes specialets spørgeskema i programmet SurveyXact. I spørgeskemaet vil der udover ovenstående til sidst indgå et tekstfelt, hvor respondenterne har mulighed for at uddybe eller kommentere på deres tidligere svar, eller skrive, hvis de har nogle øvrige pointer i forhold til deres arbejde i ungerådet, som de tænker er relevante at fremhæve. Denne funktion tilføjes med henblik på at indfange eventuelle andre perspektiver samt muligheden for at uddybe undersøgelsens resultater. Det endelige spørgeskema fremgår af bilag 1.

4.6 Øvrige overvejelser om reliabilitet og målingsvaliditet

Udover ovenstående, kan der forekomme øvrige målefejl, som påvirker undersøgelsens reliabilitet og målingsvaliditet. Der kan opstå satisficing, hvis respondenten ikke gennemgår de fire trin i den optimale kognitive proces under besvarelsen, men i stedet finder genveje for at minimere sin indsats i besvarelsen af spørgsmål. Sandsynligheden for dette afhænger af tre faktorer: respondentens evner til at optimere, motivation for at optimere, og den kognitive belastning det vil tage at optimere (Clement, 2017: 104+107). For at imødekomme satisficing er der taget nogle bestemte valg i udarbejdelsen af spørgeskemaet. Batterierne til måling af de to afhængige variable *intern politisk efficacy* og *ekstern politisk efficacy* har alle samme svarkategorier. Dette kan medføre, at respondenten mindsker sin indsats ved konsekvens at vælge samme svarkategori eller altid at vælge midterkategorien (Ibid.: 106). I spørgeskemaet vendes nogle af spørgsmålene derfor om, fordi respondenten på denne måde ikke blot kan afgive samme svar hver gang, men i stedet i højere grad bliver tvunget til at tage stilling. Midterkategorien *Hverken enig eller uenig* vælger jeg dog stadig at have med, selvom det kan medføre satisficing. Valget herom skyldes en vurdering af, at respondenten fortsat skal kunne give udtryk for en neutral holdning til spørgsmålene. Modsat vælger jeg ikke at medtage en *Ved ikke* svarkategori. Dette gøres i et forsøg på at mindske satisficing, hvilket svarkategorien ellers kan opfordre til, fordi respondenterne i stedet for at tage stilling til spørgsmålene blot kan svare *Ved ikke*. Endvidere skyldes fraværet af svarkategorien, at spørgsmålene omhandler respondentens egne holdninger, og det derfor ikke kræver en bestemt viden at kunne svare (Ibid.: 106).

Herudover kan målefejl opstå i forhold til social desirability, hvor respondenten kan have tendens til at svare i overensstemmelse med de sociale normer, der findes i samfundet (Ibid.:

109). I spørgeskemaet er der en risiko for, at dette kan komme til udtryk ved spørgsmålene til de to afhængige variable samt til den uafhængige variabel *barrierer*. Respondenterne spørges ikke ind til kontroversielle emner, men det kan argumenteres, at spørgsmålene til måling af disse variable til en vis grad kan frembringe social desirability – eksempelvis, hvis respondenten ønsker at fremstille sig selv som mere vidende og kvalificeret til at deltage i politik, eller ikke ønsker at fremstille politikerne negativt gennem deres svar. Denne udfordring forsøges imidlertid imødekommet ved at forsikre respondenterne i starten af spørgeskemaet om, at deres besvarelser er anonyme. Endelig kan en målefejl opstå ved, at respondenterne kan have en tilbøjelighed til ikke at afgive et svar som et af yderpunkterne ved de to afhængige variable med fem svarkategorier, fordi dette kan virke mere ekstremt.

4.7 Analysestrategi

I dette afsnit vil jeg kortlægge, hvordan specialets analyse opbygges. Denne vil først bestå af faktoranalyse og indekskonstruktion af udvalgte variable. Herefter foretages two sample t-test og forskellige lineære regressioner for hver af de afhængige variable[8]. Til sidst vil analysen bestå af en indholdsanalyse af de semistrukturerede interviews.

4.7.1 Faktoranalyse og indekskonstruktion

På baggrund af operationaliseringen af de to afhængige variable samt den uafhængige variabel *barrierer* fremgår det, at disse variable dannes ud fra flere indikatorer (spørgsmål) i spørgeskemaet. For at reducere antallet af variable i analysen, vil jeg foretage indekskonstruktion, som har til formål bedre at kunne måle det latente begreb ved at skabe en koncentreret variabel dannet af flere indikatorer (Petersen, 2012: 402). Derudover er indeks ofte mere målingsvalide end enkeltindikatorer. For eksempel vil undersøgelsens mål omhandlende oplevede barrierer hos ungerådsmedlemmerne være mere validt, når målet ikke kun baseres på ét spørgsmål. Undersøgelsens mål for intern og ekstern efficacy vil desuden være mere valide, fordi anvendelsen af flere indikatorer, der alle er påvirket af det bagvedliggende begreb, kan udligne eventuelle validitetsproblemer ved enkelte indikatorer. Herudover øger dannelsen af et indeks på baggrund af flere indikatorer reliabiliteten af det endelig mål, fordi eventuelle målefejl på enkelte indikatorer kan ophæve hinanden (Ibid.: 406-407).

I forbindelse med indekskonstruktionen vil jeg danne et refleksivt indeks for de to afhængige variable. Indikatorerne for hver af de afhængige variable er i tidligere undersøgelser blevet

[8] Disse analyser foretages i statistikprogrammet Stata. Såfremt do-file ønskes tilsendt, sender jeg gerne denne.

anvendt til at danne et samlet indeks, og det forventes derfor også at give mening at samle indikatorerne i specialet. Jeg har dog tilføjet og ændret nogle indikatorer. For fortsat at sikre indikatorernes interne konsistens vil jeg derfor foretage en faktoranalyse inden dannelsen af indekset. Modsat vil jeg ikke foretage en faktoranalyse inden dannelsen af indekset for den uafhængige variabel *barrierer*. Dette skyldes, at der ikke er en forventning om, at variablens indikatorer samvarierer. For denne variabel vil jeg i stedet danne et formativt indeks (Ibid.: 403-405).

Det første trin i dannelsen af indeks er, at hver enkelt indikator kodes i samme retning, og at samtlige indikatorer har samme variationsbredde (Ibid.: 411). På baggrund af operationaliseringen fremgår det, at dette er tilfældet for indikatorerne til de forskellige variable.

I forhold til faktoranalysen for de to afhængige variable testes der herefter for målingsvaliditet og dermed samvariationen af de forskellige indikatorer. Jo mere samvariation, der er mellem indikatorerne, desto mere målingsvalide er de, idet det betyder, at de i højere grad er bundet af den bagvedliggende teoretiske faktor (Ibid.: 412). Herunder foretager jeg en principalkomponentanalyse. Først undersøger jeg via korrelationsmatricer, om indikatorerne meningsfuldt kan siges at udgøre en samlet dimension, som dermed giver mening at samle til et indeks. I denne forbindelse skal alle variable gerne have moderate eller høje korrelationer med mindst én af de øvrige variable, samtidig med at ingen af variablene har moderate eller høje korrelationer med samtlige af de andre variable. Her ligger grænsen ved begge på 0,3 (Petersen, 2012: 412-413; Jensen, 2017: 210).

Herefter undersøger jeg, om det giver mening at danne én faktor for hver afhængig variabel. Dette gøres ved at teste, hvor mange faktorer, der har en egenværdi på 1,0. Egenværdien for en faktor udtrykker, hvor meget af den samlede varians, der dækkes af den dannede faktor (Jensen, 2017: 213-215).

Endelig foretages en reliabilitetsanalyse med Cronbach's Alpha for at teste indikatorernes interne reliabilitet. Cronbach's Alpha angiver, hvor egnet indikatorerne er til konstruktion af en fælles faktor. Her indikerer en Alpha-værdi på 0,7 som udgangspunkt en acceptabel grad af reliabilitet (Petersen, 2012: 414-415). På baggrund af testene vurderes det, om det kan accepteres at danne et refleksivt indeks for hver af de to afhængige variable. Hvis dette kan accepteres, dannes indeks med værdier fra 0-100, hvor 100 vil være udtryk for den højeste grad af henholdsvis intern og ekstern efficacy. Denne variabel vil efterfølgende behandles intervalskaleret.

For at danne det formative indeks for den uafhængige variabel *barrierer* summeres hver enkelt enheds værdier på indikatorerne, hvormed der dannes et additivt indeks (Ibid.: 415) med værdier fra 0-4, hvor 4 er udtryk for, at respondenten har oplevet alle de barrierer, som der spørges til. Denne variabel vil efterfølgende behandles intervalskaleret.

4.7.2 Hypotesetest

Jeg foretager en two sample t-test, som er en test for forskel mellem to grupper (Agresti, 2018: 199). Jeg laver denne test, fordi mine afhængige variable er tilnærmelsesvis intervalskalerede. Derudover har den uafhængige variabel *indstillingsret* to værdier. T-testen kan kun finde forskel mellem to grupper, og jeg vil således undersøge forskellen mellem værdierne *ja* og *nej*. Med t-testen undersøger jeg min nulhypotese for hver af de afhængige variable. Disse hypoteser er de samme som hypotese 1b og 2b fra teorikapitlet. Hvis p-værdien har et signifikantsniveau på $p<0{,}001$, kan nulhypotesen forkastes, og den alternative hypotese om, at indstillingsretten har en positiv effekt på ungerådsmedlemmernes interne og eksterne efficacy, kan dermed godtages. Endvidere bruges testen til at finde 95 pct. sikkerhedsintervallet for forskellen på den gennemsnitlige interne og eksterne efficacy hos medlemmer af ungeråd med og uden indstillingsret. Hvis nul ikke indgår i sikkerhedsintervallet, kan det med 95 pct. sikkerhed konkluderes, at den ene gruppe har en højere efficacy end den anden.

4.7.3 Lineær regression

Efter ovenstående foretager jeg forskellige lineære regressioner for hver af de afhængige variable med henblik på at besvare teorikapitlets opstillede hypoteser. Indledningsvist vil der foretages bivariate lineære regressioner med de afhængige variable og den primære uafhængige variabel *indstillingsret*. Herefter foretages multivariate lineære regressioner, hvor jeg inddrager øvrige variable i regressionerne for at undersøge, hvordan de påvirker sammenhængen, samt for at afgøre, om sammenhængen eventuel er spuriøs. Først inddrages variablen *barrierer* for at undersøge, om ungerådsmedlemmernes oplevede barrierer i forbindelse med deres inddragelse i kommunalpolitikken modererer indstillingsrettens effekt på de afhængige variable. Efterfølgende inddrages kontrolvariable. I tolkningen af analysens resultater vil jeg kommentere på p-værdien og regressionskoefficienten. P-værdien viser, om sammenhængen er statistisk signifikant, mens regressionskoefficienten forklarer, hvordan den afhængige variabel ændrer sig, når den uafhængige variabel eller kontrolvariablene stiger med 1.

4.7.4 Kvalitativ indholdsanalyse

Endelig vil jeg i forbindelse med specialets to semistrukturerede interviews foretage en kvalitativ indholdsanalyse af informanternes udtalelser, hvor jeg både vil undersøge det manifeste og latente indhold. Dette indebærer først en analyse af, hvad informanterne umiddelbart udtaler, og dernæst en analyse af de mulige bagvedliggende budskaber i informanternes udtalelser (Ingemann et al., 2020: 107). I analysen vil jeg arbejde delvist deduktivt og induktivt, idet resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen guider, hvad jeg søger efter, men jeg samtidig ønsker at afdække eventuelle nye perspektiver, som måtte træde frem i dataen (Ibid.: 108). Herudover vil jeg i indholdsanalysen have fokus på mulige ligheder og forskelle, som kan bidrage til en dybere forståelse for indstillingsrettens sammenhæng med intern og ekstern efficacy.

5. Analyse

I følgende kapitel foretages specialets analyse. Analysen vil som udgangspunkt følge analysestrategiens opbygning, således der først foretages faktoranalyser og indekskonstruktion. Herefter følger en redegørelse for, hvorfor det er valgt at danne den uafhængige variabel *indstillingsret* på ny. Efter dette vil specialets hypoteser undersøges ved at udarbejde two sample t-test og lineære regressioner. Til sidst vil kapitlet indeholde en indholdsanalyse af specialets interviews.

5.1 Faktoranalyse og indekskonstruktion

5.1.1 Faktoranalyse og indekskonstruktion for intern politisk efficacy

Tabel 4. Korrelationsmatrice for intern politisk efficacy

	1	2	3	4	5
1	1,0				
2	0,40	1,0			
3	0,19	0,19	1,0		
4	0,41	0,22	0,09	1,0	
5	0,09	0,02	0,12	0,42	1,0

Tabel 4 viser korrelationen mellem de indikatorer, som udgør variablen *intern politisk efficacy*. Det fremgår, at indikator 1, 2, 4 og 5 alle korrelerer med over 0,3 med mindst én af de øvrige variable, samtidig med at ingen af indikatorerne korrelerer højt med samtlige af de andre variable. Modsat korrelerer indikator 3 ikke med over 0,3 med nogen af de øvrige indikatorer, hvilket tyder på, at indikatoren ikke meningsfuldt udgør samme dimension som de øvrige indikatorer. For at dobbelttjekke dette medtages indikator 3 dog i første omgang i faktoranalysen.

Tabel 5. Faktoranalyse for intern politisk efficacy

Indikator	Egenværdi
1	1,91
2	1,13
3	0,91
4	0,61
5	0,44

Tabel 6. Faktoranalyse for intern politisk efficacy

Indikator	Faktorvægt 1	Faktorvægt 2	Uniqueness
1	0,75	-0,29	0,36
2	0,62	-0,52	0,35
3	0,42	-0,28	0,75
4	0,75	0,40	0,28
5	0,49	0,74	0,22

Tabel 5 viser, at der på baggrund af faktoranalysen er to faktorer, som har en egenværdi på over 1. Faktor 1 har en egenværdi på 1,91, mens faktor 2 har en egenværdi på 1,13. Ligesom tabel 4 viste, at indikator 3 ikke korrelerer højt med nogen af de øvrige indikatorer, ses det også i tabel 6, at indikator 3 har en høj uniqueness på 0,75. Dette indikerer, at indikator 3 ikke meningsfuldt udgør samme dimension som de øvrige indikatorer.

For at undersøge, hvordan det påvirker faktoranalysen at udelade indikator 3, foretages en ny faktoranalyse med indikatorerne 1, 2, 4 og 5. Denne faktoranalyse fremgår af bilag 2. I bilaget fremgår desuden en faktoranalyse, hvor det kun er indikatorerne 1, 2 og 4, der medtages. Dette skyldes, at faktoranalysen med indikatorerne 1, 2, 4 og 5 fortsat gav to faktorer med en egenværdi på over 1. Samtidig havde indikator 5 en højere faktorvægt på faktor 2, mens de øvrige indikatorer havde en højere faktorvægt på faktor 1. For at sammenligne de forskellige faktorers interne reliabilitet afhængig af antallet af indikatorer undersøgte jeg desuden for Cronbach's Alpha. Det viste sig, at alphaværdien ændrer sig marginalt – mindre end 0,03 afhængigt af, om der medtages tre, fire eller fem indikatorer. Endvidere er der foretaget hypotesetest for forskellen mellem to grupper samt lineære regressioner ved et indeks med kun indikator 1, 2 og 4. Her viser resultaterne i bilag 2 også kun mindre forskelle i forhold til at medtage alle indikatorer.

På baggrund heraf vælger jeg at medtage alle fem indikatorer i det refleksive indeks, som konstrueres for variablen *intern politisk efficacy*. Udover robusthedstjekkene i bilag 2 vælger jeg dette, fordi indikatorerne tidligere er blevet anvendt til at danne ét samlet indeks i videnskabelige studier (Hansen & Pedersens, 2014; Andersen, Ohme, Bjarnøe, Bordacconi, Albæk & de Vreese, 2021). For ikke at miste relevant data medtages alle indikatorer. Faktoranalyse, Cronbach's Alpha og indekskonstruktion ved medtagelse af alle fem indikatorer fremgår nedenfor.

Tabel 7. Faktoranalyse for intern politisk efficacy

Indikator	Faktorvægt 1	Uniqueness
1	0,75	0,44
2	0,62	0,62
3	0,42	0,82
4	0,75	0,44
5	0,49	0,76

Cronbach's Alpha for intern politisk efficacy = 0,58

Tabel 8. Indeks for intern politisk efficacy

Indeks	Min.	Max.	Gennemsnit	Standardafvigelse
Intern politisk efficacy	0	100	48,33	24,53

Tabel 8 viser konstruktionen af det refleksive indeks med værdier fra 0-100, hvor 100 er udtryk for den højeste grad af intern efficacy. I den videre analyse vil indekset udgøre den afhængige variabel *intern politisk efficacy*.

5.1.2 Faktoranalyse og indekskonstruktion for ekstern politisk efficacy

Tabel 9. Korrelationsmatrice for ekstern politisk efficacy

	1	2	3	4	5
1	1,0				
2	0,38	1,0			
3	0,27	0,47	1,0		
4	0,33	0,47	0,32	1,0	
5	0,39	0,55	0,40	0,39	1,0

Tabel 9 viser korrelationen mellem de indikatorer, som udgør variablen *ekstern politisk efficacy*. Det fremgår, at alle indikatorer korrelerer med over 0,3 med mindst én af de øvrige variable. Dette tyder på, at indikatorerne meningsfuldt udgør samme dimension som de øvrige indikatorer. For at dobbelt-tjekke dette, foretages herefter faktoranalysen.

Tabel 10. Faktoranalyse for ekstern politisk efficacy

Indikator	Egenværdi
1	2,60
2	0,74
3	0,66
4	0,57
5	0,42

Tabel 11. Faktoranalyse for ekstern politisk efficacy

Indikator	Faktorvægt	Uniqueness
1	0,64	0,59
2	0,82	0,33
3	0,68	0,54
4	0,69	0,52
5	0,77	0,41

Tabel 10 viser, at der på baggrund af faktoranalysen er én faktor med en egenværdi på over 1. Faktor 1 har en egenværdi på 2,60. Derudover viser tabel 11, at alle indikatorerne har høje faktorvægte og en acceptable uniqueness på under 0,6. For at undersøge faktorens interne reliabilitet finder jeg Cronbach's Alpha-værdien.

Cronbach's Alpha for ekstern politisk efficacy = 0,76

Cronbach's Alpha-værdien på 0,76 viser, at den interne reliabilitet er på et acceptabelt niveau. På baggrund af faktoranalysen giver det således mening at danne et refleksivt indeks, som består af alle indikatorerne, da de meningsfuldt kan siges at udgøre samme dimension.

Tabel 12. Indeks for ekstern politisk efficacy

Indeks	Min.	Max.	Gennemsnit	Standardafvigelse
Ekstern politisk efficacy	0	100	49,59	20,87

Tabel 12 viser konstruktionen af det refleksive indeks med værdier fra 0-100, hvor 100 er udtryk for den højeste grad af ekstern efficacy. I den videre analyse vil indekset udgøre den afhængige variabel *ekstern politisk efficacy*.

5.1.3 Indekskonstruktion for 'barrierer'

Tabel 13. Indeks for 'barrierer'

Indeks	Min.	Max.	Gennemsnit	Standardafvigelse
Barrierer	0	4	2,51	1,33

Tabel 13 viser konstruktionen af det formative indeks med værdier fra 0-4. En respondent vil have værdien 0, hvis de ikke har oplevet nogen barrierer, mens de vil have værdien 4, hvis de har oplevet alle barrierer. I den videre analyse vil indekset udgøre den uafhængige variabel *barrierer*.

5.2 Dannelse af den uafhængige variabel 'indstillingsret'

Forinden den videre analyse findes det nødvendigt at nævne, at det i forbindelse med dataindsamlingen blev tydeligt, at spørgsmålet i spørgeskemaet vedrørende *indstillingsret* ikke var operationaliseret tilstrækkeligt. På baggrund af mit forarbejde havde jeg en forventning om, at ungerådsmedlemmerne ville være klar over, om de havde denne ret. Det blev dog klart under dataindsamlingen, at dette ikke altid var tilfældet. Dette har resulteret i, at respondenter fra samme ungeråd har svaret forskelligt på spørgsmålet. For at imødekomme denne udfordring har jeg efterfølgende opsøgt information på de konkrete ungeråd i forhold til, om deres vedtægter eller andet foreskriver, at de har indstillingsret. I denne informationssøgning er det blevet tydeligt, at flere ungeråd har muligheden for at stille forslag til byrådet eller udvalg, men at byrådet eller udvalg ikke er officielt forpligtede til at behandle forslaget. I spørgeskemaet lyder spørgsmålet om indstillingsret på følgende måde:

- Har ungerådet i din kommune indstillingsret? Med indstillingsret menes retten til at stille politiske beslutningsforslag og -initiativer til byrådet eller relevante udvalg.

Ved efterfølgende refleksion står det klart, at jeg skulle have været mere præcis. Jeg burde derfor have tilføjet følgende: "…, som byrådet eller relevante udvalg er forpligtede til at behandle." Dette havde gjort det klart for respondenten, at der var tale om en officiel forpligtelse og ikke blot en mulighed for ungerådet til at stille et forslag.

Som en del af informationssøgningen har jeg desuden været i kontakt med kontaktpersoner fra nogle af de ungeråd, hvor medlemmer har besvaret spørgeskemaet. Her blev jeg gjort opmærksom på, at flere ungeråd end først antaget har indstillingsret, hvor byrådet eller udvalg er forpligtede til at behandle forslaget. Grunden til, at medlemmerne af disse ungeråd kan have svaret forskelligt på spørgsmålet, er, at det ikke nødvendigvis er et mandat, som de bruger særlig tit, og der kan

derfor være ungeråd med medlemmer, der aldrig har brugt mandatet. Det ændrer dog ikke på, at de officielt har mandatet. Derudover italesatte flere kontaktpersoner fra ungeråd, hvor det ikke direkte fremgår af deres vedtægter, at de har indstillingsret, at de er ret sikre på – og nogle af dem har oplevet – at byrådet og udvalg er imødekommende over for at behandle et eventuelt forslag fra ungerådet.

På baggrund af ovenstående står det klart, at spørgsmålet vedrørende indstillingsret ikke har været tydeligt og forståeligt nok for respondenterne. Dette har betydet dirigerende besvarelser, der ikke præcist præsenterer virkeligheden. Endvidere viser ovenstående, at der findes forskellige variationer i forhold til ungerådets mandat til at stille politiske forslag til byrådet eller udvalg:

1. Ungeråd, som har retten til at stille politiske beslutningsforslag og -initiativer til byrådet eller udvalg, og hvor der er en forpligtelse til at behandle forslaget.
    - Herunder findes de ungeråd, der benytter mandatet, og de ungeråd, der ikke gør.
2. Ungeråd, som har retten til at stille politiske beslutningsforslag og -initiativer til byrådet eller udvalg, men hvor der *ikke* er en forpligtelse til at behandle forslaget.
3. Ungeråd, som ikke har retten til at stille politiske beslutningsforslag og -initiativer til byrådet eller udvalg.

Specialet har fra start forstået indstillingsretten på samme måde, som det fremgår af første variation – upåagtet, om ungerådet benytter sig af mandatet eller ej. For den videre analyse vil det derfor være denne afgrænsning af indstillingsretten, der vil fungere som analysens primære uafhængige variabel. Som følge heraf er variablen *indstillingsret* blevet dannet på ny[9], hvor kategorien *ja* udgøres af respondenter fra ungeråd, som har retten til at stille politiske beslutningsforslag og -initiativer til byrådet eller udvalg, og hvor der er en forpligtelse til at behandle forslaget.

For analysens resultater er det dog væsentligt at pointere, at det ikke har været muligt at kontakte alle de ungeråd, hvorfra der er besvarelser. Her har jeg i stedet været nødsaget til at inddele kommunens ungeråd på baggrund af, hvad jeg selv kunne finde af informationer. Der kan således være enkelte tilfælde, hvor et ungeråd indgår i analysen som et ungeråd uden indstillingsret, men hvor de i virkeligheden har mandatet. Det anerkendes, at dette er en væsentlig begrænsning i forhold til analysens resultater.

[9] Variablen er dannet pba. spørgeskemaets spørgsmål til respondentens kommune.

Tabel 14. Variablen 'indstillingsret'

Indstillingsret	Antal	Procent
Nej	57	66,28
Ja	29	33,72
Total	86	100

Med udgangspunkt i ovenstående udlægning fremgår den dannede variabel *indstillingsret* af tabel 14. Her ses det, at 57 respondenter i undersøgelsen kommer fra ungeråd uden indstillingsret, mens 29 respondenter kommer fra ungeråd med indstillingsret.

5.3 Analyse af ungerådsmedlemmers interne politiske efficacy

Tabel 15. Hypotesetest for forskel mellem to grupper

Indstillingsret	Gennemsnit
Nej	46,03
Ja	52,85
Forskel	- 6,83
Sikkerhedsinterval	[-17,86; 4,21]
P-værdi	0,22

I tabel 15 fremgår forskellen i den gennemsnitlige grad af intern efficacy hos gruppen af ungerådsmedlemmer med indstillingsret og gruppen af ungerådsmedlemmer uden indstillingsret. Tabellen viser, at gennemsnittet for gruppen uden indstillingsret er 46,03, mens det for gruppen med indstillingsret er 52,85, hvilket viser en forskel på 6,83. P-værdien indikerer imidlertid, at denne forskel ikke er signifikant. Sikkerhedsintervallet for forskellen mellem de to grupper overskrider desuden nul. På baggrund heraf må nulhypotesen godtages, og den alternative hypotese må forkastes. Dette betyder, at det ikke med statistisk sikkerhed kan siges, at ungerådsmedlemmer i ungeråd med indstillingsret har en højere intern efficacy end ungerådsmedlemmer i ungeråd uden indstillingsret.

Tabel 16. Lineær regression for intern politisk efficacy og indstillingsret (model 1) med barrierer som interaktionsled (model 2) og inddragelse af kontrolvariable (model 3)

	Model 1	Model 2	Model 3
Konstant	46,03*** (3,11)	45,61*** (6,23)	7,00 (34,38)
Indstillingsret	6,83 (4,93)	7,08 (11,35)	2,69 (14,49)
Barrierer		0,18 (2,59)	-0,03 (3,10)
Indstillingsret x barrierer		-0,12 (4,55)	2,25 (5,41)
Kvinde (ref.)			
Mand			12,23† (6,32)
Alder			2,15 (2,18)
Grundskole (ref.)			
Ungdomsuddannelse			-6,75 (10,16)
Videregående uddannelse			3,30 (14,70)
Anciennitet under 1 år (ref.)			
Anciennitet mellem 1 og 2 år			-1,20 (7,44)
Anciennitet over 2 år			-5,62 (7,64)
Kommune indbyggertal			0,00 (0,00)
R^2	0,006	-0,018	-0,009
N	86	86	82

Note: Tabellen viser regressionskoefficienter, p-værdi (signifikantsniveau: p<0,1 = †, p<0,05 = *, p<0,01 = **, p<0,001 = ***) og klyngerobuste standardfejl på kommuneniveau (i parentes). Justeret R^2 (forklaringsgraden) og N fremgår nederst. N=82 i model 3 skyldes udeladelse af kategorierne *Andet/Ønsker ikke at oplyse* under køn og *Andet* under uddannelse. Ref. indikerer referencekategori.

I tabel 16 vises resultaterne af de lineære regressioner, som er blevet udarbejdet med henblik på at besvare specialets hypoteser relateret til ungerådsmedlemmernes interne politiske efficacy. I model 1 fremgår resultaterne af den bivariate regression, som tester følgende hypotese:

Hypotese 1a: Ungerådsmedlemmer i ungeråd med indstillingsret vil have en højere intern politisk efficacy end ungerådsmedlemmer i ungeråd uden indstillingsret

Regressionen viser, at indstillingsretten ikke med statistisk sikkerhed øger ungerådsmedlemmernes interne efficacy, idet p>0,1. Koefficienten på 6,83 antyder, at ungerådsmedlemmer med indstillingsret

i stikprøven har tendens til en højere intern efficacy end ungerådsmedlemmer uden indstillingsret. Forskellen er dog ikke statistisk signifikant, hvorfor hypotese 1a ikke kan bekræftes. Der kan altså ikke med statistisk sikkerhed påvises en forskel på ungerådsmedlemmers interne efficacy afhængig af, om de sidder i ungeråd med eller uden indstillingsret.

For at teste hypotese 1c er der foretaget en multivariat regression, som fremgår af model 2. Her testet for følgende hypotese:

Hypotese 1c: Jo flere barrierer ungerådsmedlemmerne oplever, jo mindre effekt vil indstillingsretten have på intern politisk efficacy

I regressionen inddrages variablen *barrierer* for at undersøge, om ungerådsmedlemmernes oplevelse af barrierer i forbindelse med deres inddragelse i kommunalpolitik modererer indstillingsrettens effekt på intern efficacy. Herudover undersøges det, om barrierne i sig selv har en effekt på ungerådsmedlemmernes interne efficacy.

Koefficienten for barrierernes selvstændige effekt er 0,18, hvilket antyder, at ungerådsmedlemmernes interne efficacy stiger marginalt for hver barriere, de oplever. Sammenhængen er dog ikke statistisk signifikant ($p>0,1$).

Endvidere er koefficienten ved interaktionsleddet på -0,12. Den negative værdi indikerer, at den positive sammenhæng mellem indstillingsret og intern efficacy (7,08) bliver svagere, jo flere barrierer ungerådsmedlemmet oplever. Resultaterne antyder altså, at der er en tendens i stikprøven til, at ungerådsmedlemmernes oplevede barrierer mindsker den positive sammenhæng mellem indstillingsret og intern efficacy. Interaktionsleddet viser altså den forventede retning i hypotese 1c, men da sammenhængen ikke er statistisk signifikant ($p>0,1$), kan hypotesen ikke bekræftes. Det kan altså ikke med statistisk sikkerhed påvises, at ungerådsmedlemmernes oplevede barrierer har en modererende betydning for indstillingsrettens sammenhæng med intern efficacy.

Endelig inddrages kontrolvariable i model 3 med henblik på at undersøge, om disse variable har en betydning for ungerådsmedlemmernes interne efficacy. Regressionen viser fortsat, at indstillingsretten ikke med statistisk sikkerhed øger den interne efficacy, idet $p>0,1$. Først viser koefficienten for indstillingsret, at denne er lavere i model 3 (2,69) end i model 2 (7,08), men at forskellen ikke er statistisk signifikant.

Koefficienten for barrierernes selvstændige effekt er nu -0,03. Koefficienten ved interaktionsleddet er derimod 2,25 i model 3, og viser dermed et andet billede end model 2 (-0,12). Nu antyder resultatet, at der er en tendens i stikprøven til, at ungerådsmedlemmernes oplevede barrierer styrker – frem for mindsker – den positive sammenhæng mellem indstillingsret og intern efficacy, når der kontrolleres for øvrige variable. Resultaterne for både barrierernes selvstændige effekt og interaktionsleddet er dog ikke statistisk signifikante ($p>0,1$).

Herudover viser model 3, at variablen køn er statistisk signifikant på 10%-niveauet ($p<0,1$). Med en koefficient på 12,23 findes der altså en svag signifikant positiv sammenhæng mellem det at være mand og intern efficacy. Ingen af de øvrige kontrolvariable viser statistisk signifikante sammenhænge.

Ud fra regressionerne i tabel 16 fremgår det, at kun ét resultat er signifikant. Det kan derfor ikke udelukkes, at resultaterne skyldes tilfældigheder. Derudover er de justeret R^2 -værdier lave i alle tre modeller og tilmed negativ i model 2 og model 3. Modellerne forklarer derfor kun en lille del af variationen i ungerådsmedlemmernes interne efficacy, og der kan således være mange andre faktorer end de undersøgte, som har betydning herfor. Det fremgår desuden, at standardfejlene er forholdsvis store ved flere af koefficienterne, og der derfor kan være en usikkerhed forbundet med resultaterne. Sammenholdt med stikprøven på N=86 indikerer dette en lav statistisk power, hvilket kan gøre det vanskeligt at finde mindre sammenhænge, som er statistisk signifikante.

På baggrund heraf konkluderes det, at der ikke kan påvises en statistisk signifikant sammenhæng mellem det at have indstillingsret og ungerådsmedlemmernes interne efficacy. Det kan derimod konkluderes, at det at være mand har en svag signifikant positiv sammenhæng med intern efficacy.

5.4 Analyse af ungerådsmedlemmers eksterne politiske efficacy

Tabel 17. Hypotesetest for forskel mellem to grupper

Indstillingsret	Gennemsnit
Nej	48,53
Ja	51,68
Forskel	- 3,14
Sikkerhedsinterval	[-12,37; 6,09]
P-værdi	0,50

I tabel 17 fremgår forskellen i den gennemsnitlige grad af ekstern efficacy hos gruppen af ungerådsmedlemmer med indstillingsret og gruppen af ungerådsmedlemmer uden indstillingsret. Tabellen viser, at gennemsnittet for gruppen uden indstillingsret er 48,53, mens det for gruppen med indstillingsret er 51,68, hvilket viser en forskel på 3,14. P-værdien indikerer imidlertid, at denne forskel ikke er signifikant. Sikkerhedsintervallet for forskellen mellem de to grupper overskrider desuden nul. På baggrund heraf må nulhypotesen godtages, og den alternative hypotese må forkastes. Dette betyder, at det ikke med statistisk sikkerhed kan siges, at ungerådsmedlemmer i ungeråd med indstillingsret har en højere ekstern efficacy end ungerådsmedlemmer i ungeråd uden indstillingsret.

Tabel 18. Lineær regression for ekstern politisk efficacy og indstillingsret (model 1) med barrierer som interaktionsled (model 2) og inddragelse af kontrolvariable (model 3)

	Model 1	Model 2	Model 3
Konstant	48,53*** (5,44)	60,98*** (3,55)	14,01 (24,51)
Indstillingsret	3,14 (6,22)	-8,45 (13,79)	-10,30 (17,69)
Barrierer		-5,37* (2,04)	-5,68* (2,23)
Indstillingsret x barrierer		5,08 (4,97)	7,58 (5,65)
Kvinde (ref.)			
Mand			6,47 (4,61)
Alder			2,83 (1,70)
Grundskole (ref.)			
Ungdomsuddannelse			-7,72 (8,90)
Videregående uddannelse			-13,84 (11,13)
Anciennitet under 1 år (ref.)			
Anciennitet mellem 1 og 2 år			0,26 (9,11)
Anciennitet over 2 år			1,94 (7,90)
Kommune indbyggertal			-0,00* (0,00)
R^2	-0,007	0,058	0,049
N	86	86	82

Note: Tabellen viser regressionskoefficienter, p-værdi (signifikantsniveau: p<0,1 = †, p<0,05 = *, p<0,01 = **, p<0,001 = ***) og klyngerobuste standardfejl på kommuneniveau (i parentes). Justeret R^2 (forklaringsgraden) og N fremgår nederst. N=82 i model 3 skyldes udeladelse af kategorierne *Andet/Ønsker ikke at oplyse* under køn og *Andet* under uddannelse. Ref. indikerer referencekategori.

I tabel 18 vises resultaterne af de lineære regressioner, som er blevet udarbejdet med henblik på at besvare specialets hypoteser relateret til ungerådsmedlemmernes eksterne politiske efficacy. I model 1 fremgår resultaterne af den bivariate regression, som tester følgende hypotese:

Hypotese 2a: Ungerådsmedlemmer i ungeråd med indstillingsret vil have en højere ekstern politisk efficacy end ungerådsmedlemmer i ungeråd uden indstillingsret

Regressionen viser, at indstillingsretten ikke med statistisk sikkerhed øger ungerådsmedlemmernes eksterne efficacy, idet p>0,1. Koefficienten på 3,14 antyder, at ungerådsmedlemmer med

indstillingsret i stikprøven har en tendens til en højere ekstern efficacy end ungerådsmedlemmer uden indstillingsret. Forskellen er dog ikke statistisk signifikant, hvorfor hypotese 2a ikke kan bekræftes. Der kan altså ikke med statistisk sikkerhed påvises en forskel på ungerådsmedlemmers eksterne efficacy afhængig af, om de sidder i ungeråd med eller uden indstillingsret.

For at teste hypotese 2c er der foretaget en multivariat regression. Denne fremgår af model 2. Her testet for følgende hypotese:

Hypotese 2c: Jo flere barrierer ungerådsmedlemmerne oplever, jo mindre effekt vil indstillingsretten have på ekstern politisk efficacy

I regressionen inddrages variablen *barrierer* for at undersøge, om ungerådsmedlemmernes oplevelse af barrierer i forbindelse med deres inddragelse i kommunalpolitik modererer indstillingsrettens effekt på ekstern efficacy. Herudover undersøges det, om barriererne i sig selv har en effekt på ungerådsmedlemmernes eksterne efficacy.

Koefficienten for barrierernes selvstændige effekt er -5,37 og statistisk signifikant på 5%-niveauet ($p<0,05$). Der findes altså en signifikant negativ sammenhæng, hvor ungerådsmedlemmernes eksterne efficacy falder for hver barriere, de oplever.

Endvidere er koefficienten ved interaktionsleddet på 5,08. Den positive værdi indikerer, at den negative sammenhæng mellem indstillingsret og ekstern efficacy (-8,45) bliver svagere, jo flere barrierer ungerådsmedlemmet oplever. Resultaterne antyder altså, at der er en tendens i stikprøven til, at ungerådsmedlemmernes oplevede barrierer mindsker den negative sammenhæng mellem indstillingsret og ekstern efficacy, men da sammenhængen ikke er statistisk signifikant ($p>0,1$), kan hypotese 2c ikke bekræftes. Det kan altså ikke med statistisk sikkerhed påvises, at ungerådsmedlemmernes oplevede barrierer har en modererende betydning for indstillingsrettens sammenhæng med ekstern efficacy.

Herudover findes det værd at pointere, at koefficientens retning ved indstillingsret (-8,45) bryder med forventningen fra teorikapitlet. Her var forventningen, at indstillingsretten ville have en positiv sammenhæng med ungerådsmedlemmernes eksterne efficacy. Regressionen antyder derimod en negativ sammenhæng. Det kan dog ikke med statistisk sikkerhed påvises, at sammenhængen faktisk er negativ, idet $p>0,1$.

Endelig inddrages kontrolvariable i model 3 med henblik på at undersøge, om disse variable har en betydning for ungerådsmedlemmernes eksterne efficacy. Regressionen viser fortsat, at indstillingsretten ikke med statistisk sikkerhed har en sammenhæng med ekstern efficacy, idet p>0,1. Først viser koefficienten for indstillingsret, at denne er mere negativ i model 3 (-10,30) end i model 2 (-8,45), men at forskellen er marginal og ikke statistisk signifikant.

Koefficienten for barrierernes selvstændige effekt er cirka den samme i model 3 (-5,68) som i model 2 (-5,37) og er fortsat statistisk signifikant på 5%-niveauet. Der er altså fortsat en signifikant negativ sammenhæng mellem det at opleve barrierer og ekstern efficacy. Koefficienten ved interaktionsleddet i model 3 (7,58) viser også samme billede som i model 2 (5,08). Ved kontrol for øvrige variable antyder resultatet altså fortsat, at der er en tendens i stikprøven til, at ungerådsmedlemmernes oplevede barrierer mindsker den negative sammenhæng mellem indstillingsret og ekstern efficacy. Interaktionsleddet er dog ikke statistisk signifikant (p>0,1).

Ydermere viser model 3, at kommunens indbyggertal er den eneste variabel – udover barrierer – som er statistisk signifikant. Kommunens indbyggertal er statistisk signifikant på 5%-niveauet, men den afrundende koefficients størrelse på -0,00 indikerer, at sammenhængen er svag. Der findes altså en svag signifikant negativ sammenhæng mellem ungerådsmedlemmer fra kommuner med et højere indbyggertal og deres eksterne efficacy.

Ud fra regressionerne i tabel 18 fremgår det, at kun tre resultater er signifikante. Det kan derfor ikke udelukkes, at resultaterne skyldes tilfældigheder. Derudover er de justeret R^2 -værdier lave i alle tre modeller og tilmed negativ i model 1. Modellerne forklarer derfor kun en begrænset del af variationen i ungerådsmedlemmernes eksterne efficacy, og der kan således være mange andre faktorer end de undersøgte, som har betydning herfor. Ligesom ved analysen af intern efficacy, er standardfejlene også forholdsvis store ved flere af koefficienterne ved analysen af ekstern efficacy. Der kan derfor være en usikkerhed forbundet med resultaterne. Sammenholdt med stikprøven på N=86 indikerer dette igen en lav statistisk power, hvilket kan gøre det vanskeligt at finde mindre sammenhænge, som er statistisk signifikante.

På baggrund heraf konkluderes det, at der ikke kan findes en statistisk signifikant sammenhæng mellem det at have indstillingsret og ungerådsmedlemmernes eksterne efficacy. Det kan derimod konkluderes, at ungerådsmedlemmernes oplevede barrierer har en signifikant negativ sammenhæng med ekstern efficacy. Herudover har kommuner med et højere indbyggertal en svag signifikant negativ sammenhæng med ekstern efficacy.

5.5 En dybere forståelse for ungerådenes mulighed for at udøve indflydelse

I dette afsnit foretages specialets supplerende analyse bestående af en kvalitativ indholdsanalyse, der har til formål at skabe en dybere forståelse for ungerådsmedlemmernes oplevelse af at kunne udøve indflydelse på politikken i deres kommune, og herunder sammenhængen mellem indstillingsretten og ungerådsmedlemmernes interne og eksterne politiske efficacy.

Med udgangspunkt i analyseresultaterne findes det interessant, at begge informanter beskriver, at ungerådets mulighed for at påvirke kommunalpolitikken i høj grad afhænger af, hvor synligt ungerådet er over for politikerne, og at politikerne faktisk er opmærksomme på, at der er et ungeråd i kommunen. Både informant 1 og 2 udtaler, at de har en oplevelse af, at politikerne gerne vil inddrage ungerådet, men at en barriere – særligt tidligere – har været, at politikerne ikke har haft den nødvendige viden om, hvordan ungerådet kan inddrages (bilag 4, ll. 119-125). Hos informant 1, der ikke har indstillingsret, fremhæves det, at ungerådet først for cirka tre år siden reelt begyndte at arbejde politisk (bilag 4, ll. 119-121+127). Det betyder, at politikerne har skullet lære at bruge ungerådet, og at ungerådet på den måde bliver en del af den institutionelle praksis i kommunen. Dette tager tid, men informanten oplever, at der allerede er sket en udvikling, for eksempel har ungerådet fået mulighed for at give høringssvar til budgetforliget, og de er blevet tildelt forskellige bestyrelsesposter i kommunen (bilag 4, ll. 61+206-207). I forlængelse heraf fremhæver informant 2, som har indstillingsret, at retten har betydet, at politikerne er blevet mere bevidste om ungerådet:

> ”Det gør os synlige over for politikerne. Det gør dem opmærksomme på, at vi faktisk er der. Det skaber den direkte forbindelse til byrådet. Jeg var både med i ungerådet før og efter, at vi havde den her forskel. Førhen var der tit lidt langt til byrådet. Det kan godt være, at vi nogle gange sendte høringssvar eller noget, men vi var trods alt rimelig adskilte. Nu hvor vi har fået mulighed for at sende direkte beslutningsforslag ind, som de jo så skal behandle, så er mit indtryk i hvert fald, at politikerne lige pludselig er blevet mere bevidste om, at de har et ungeråd i [kommune].” (bilag 5, ll. 54-59)

Ovenstående belyser, at det måske i højere grad er nogle institutionelle og strukturelle forhold, og ikke manglende politisk vilje, som er en barriere for ungerådenes inddragelse og mulighed for at udøve indflydelse. Dette er et interessant perspektiv, idet spørgeskemaet ikke indeholder spørgsmål relateret til institutionelle og strukturelle forhold i kommunen.

I forhold til indstillingsrettens ikke påviste sammenhæng med intern og ekstern efficacy findes det endvidere interessant, at begge informanter beskriver, at det vigtigste for dem og de andre ungerådsmedlemmer ikke nødvendigvis er, at de får direkte indflydelse på kommunalpolitikken (bilag 4, ll. 160-171). Det er selvfølgelig en god oplevelse, når ens synspunkter i form af høringssvar, forslag til byrådet mv. faktisk viser sig i den endelig politik. Informant 2 udtaler imidlertid, at det ikke nødvendigvis er en dårlig oplevelse, når ungerådets forslag ikke går igennem. Det, der gør den afgørende forskel, er, at man bliver lyttet til (bilag 5, ll. 194-197). Endvidere udtaler informant 2 følgende:

> ”Man kan godt sige, det der med at give ungerådet mulighed for at sende forslag ind eller en slags linje til byrådet, gør en stor forskel, men samtidig er det også meget vigtigt, at politikerne fra byrådet. Altså dem, der modtager de her forslag, at de også rent faktisk tager noget initiativ. Har lyst til at ses med os og har lyst til at høre på, hvad vi siger.” (bilag 5, ll. 80-83)

Ovenstående giver et indtryk af, at informant 2 vægter indstillingsretten højt, men at retten særligt har betydning, fordi den sikrer, at politikerne lytter til ungerådet. På den måde bliver indstillingsretten et middel til at opnå lydhøre politikere, hvilket indikerer, at indstillingsretten måske i højere grad har en indirekte effekt på ekstern efficacy. At der her er tale om ekstern efficacy skyldes, at begrebet netop defineres som individers følelse af at kunne udøve indflydelse på den politiske proces, fordi politikere og offentlige institutioner er lydhøre og vil reagere på deres behov.

Udover disse perspektiver omhandlende betydningen af den institutionelle praksis i kommunen samt indstillingsretten, fremhæver informant 1 og 2 betydningen af ungerådets kontaktperson/sekretær i forhold til deres mulighed for at udøve indflydelse på kommunalpolitikken. Informant 1 beskriver eksempelvis følgende om ungerådets kontaktperson:

> ”De er både en sparringspartner for ungerådet på den måde, at hvis vi siger et eller andet, så kan de komme med et ret hurtigt svar på, om det er noget, der kan lade sig gøre, eller om det er noget, der er helt hen i vejret. En anden side, så fungerer de også som vores guide […]. Hvis vi har en eller anden plan, så kommer de med, hvad de ved, og hvordan de tænker, at man skal gribe det an for, at det bliver succesfuldt…” (bilag 4, ll. 100-104)

Herudover udtaler informant 2, at den viden om det politiske system, som ungerådets sekretær har, gør en forskel, fordi personen kan gøre ungerådet opmærksom på, "hvilke begivenheder, der kunne være relevante, hvilke møder finder sted, hvilke politikere kan man hive fat i" (bilag 5, ll. 130-131). Alle ting, som kan hjælpe medlemmerne med at påvirke kommunalpolitikken, fordi de ikke selv har viden herom eller tiden til at sætte sig ind i det (bilag 5, ll. 128-131). Dette fund er interessant, fordi det belyser et forhold i ungerådenes arbejde, som ikke blev undersøgt i forbindelse med spørgeskemaundersøgelsen. Kontaktpersonen/sekretæren virker altså til at have betydning for ungerådsmedlemmernes mulighed for at udøve indflydelse og herunder måske særligt på medlemmernes interne efficacy, idet udtalelserne indikerer, at personen hjælper medlemmerne med at forstå kommunalpolitikken samt hjælper med at styrke medlemmernes kompetencer til at deltage i politiske handlinger.

Samlet indikerer den kvalitative indholdsanalyse således, at sammenhængen mellem indstillingsretten og intern og ekstern efficacy måske ikke er til stede, fordi indstillingsretten i højere grad har en indirekte end en direkte betydning – særligt på ekstern efficacy. Derudover fremgår det af analysen, at ungerådsmedlemmerne oplever en barriere i forhold til den institutionelle praksis og herunder brugen af ungerådet i kommunen – en dimension af oplevede barrierer, som ikke blev undersøgt i spørgeskemaundersøgelsen. Endelig indikerer analysen, at ungerådets kontaktperson/sekretær har en vigtig rolle for ungerådsmedlemmernes mulighed for at udøve indflydelse på kommunalpolitikken, og herunder særligt på deres interne efficacy.

6. Diskussion

I følgende kapitel vil specialets analyseresultater diskuteres. Først vil resultaterne blive opsummeret og sættes i relation til specialets opstillede hypoteser og teori. Herunder vil jeg diskutere interessante fund. Efterfølgende vil jeg diskutere analysens begrænsninger.

6.1 Diskussion af analyseresultater

Specialet forventede ifølge hypotese 1a og 2a, at ungerådsmedlemmer i ungeråd med indstillingsret ville have en højere intern og ekstern politisk efficacy end ungerådsmedlemmer i ungeråd uden indstillingsret. Analysens resultater viser imidlertid, at der ikke er en signifikant sammenhæng mellem indstillingsret og intern eller ekstern efficacy – heller ikke, når der kontrolleres for øvrige variable. Resultaterne understøtter således ikke forventningen om, at det formelle mandat til at stille politiske beslutningsforslag- og initiativer til byrådet eller udvalg i sig selv har en positiv sammenhæng med ungerådsmedlemmernes oplevelse af at kunne udøve indflydelse på politikken i deres kommune, herunder hverken ungerådsmedlemmernes oplevelse af egne evner til at deltage i den demokratiske proces eller deres oplevelse af politikernes lydhørhed. I forbindelse hermed er det interessant at specialets interviews indikerer, at indstillingsretten måske i højere grad har en indirekte betydning for ungerådsmedlemmernes eksterne efficacy, fordi retten kan fungere som et middel til at opnå lydhøre politikere. Dette fremhæver, at indstillingsretten måske har en anden sammenhæng med intern og ekstern efficacy end først forventet.

Endvidere forventede specialet ifølge hypotese 1c og 2c, at jo flere barrierer ungerådsmedlemmerne oplever, jo mindre effekt vil indstillingsretten have på intern og ekstern politisk efficacy. Analysens resultater viser dog, at barriererne ikke med statistisk sikkerhed har en modererende betydning for indstillingsrettens sammenhæng med hverken intern eller ekstern efficacy.

Analyseresultaterne påviser altså ikke en signifikant sammenhæng mellem indstillingsretten og intern eller ekstern efficacy. Resultaterne viser derimod, at andre forhold med statistisk sikkerhed har en betydning for ungerådsmedlemmernes efficacy.

Først fremgår det, at mandlige ungerådsmedlemmer har en højere intern efficacy end kvindelige ungerådsmedlemmer. Dette resultat bekræfter andre studiers fund, der ligeledes finder, at det at være mand i stedet for kvinde har en positiv sammenhæng med intern efficacy. De andre studier undersøger ikke ungerådsmedlemmer, men derimod andre individer såsom tyske skoleelever (Alscher

& Jana, 2025: 2148-2149), og vælgere ved det danske folketingsvalg i 2011 (Hansen & Pedersen, 2014: 311-313). At samme resultat går igen på tværs af forskellige studier indikerer altså en stærk sammenhæng.

Dernæst fremgår det, at ungerådsmedlemmer fra kommuner med et højere antal indbyggere har en lavere ekstern efficacy. Dette fund findes også i Nielsen og Vestergaards (2014) undersøgelse af effekten af kommunestørrelse på borgernes eksterne politiske effektivitetsfølelse. Her viser undersøgelsens resultater, at der er en negativ sammenhæng mellem kommuners indbyggertal og borgernes eksterne efficacy (Nielsen & Vestergaard, 2014: 230).

Endelig fremgår det, at jo flere barrierer ungerådsmedlemmerne oplever, jo lavere er deres eksterne efficacy. Dette resultat er også interessant at sætte i relation til forskningslitteraturen. I litteraturen er sammenhængen mellem barrierer for ungeinddragelse i lokalpolitik og unges eksterne efficacy ikke tidligere blevet undersøgt. Fokus har derimod været på at identificere, hvilke barrierer, der opstår i forbindelse med ungeinddragelse (Winswold & Solberg, 2010: 13; Collins, Ausberger & Gecker, 2016: 145; Matthews, 2001: 308+313; Taft & Gordon, 2013: 93; Wyness, 2009: 546). Specialets analyseresultat viser først og fremmest, at de undersøgte ungerådsmedlemmer ligeledes oplever disse barrierer. I teorikapitlet præsenterede jeg Beaumonts (2010) studie, der finder, at individets opfattelse af henholdsvis gode og dårlige oplevelser kan have betydning for den interne efficacy, hvor gode oplevelser skaber højere intern efficacy, mens gentagne dårlige oplevelser reducerer intern efficacy (Beaumont, 2010: 539-40). Denne sammenhæng udvidede jeg til også at dække ekstern efficacy. Analyseresultatet viser, at gentagne dårlige oplevelser – operationaliseret som oplevede barrierer – ikke har en signifikant sammenhæng med ungerådsmedlemmernes interne efficacy. Resultatet viser derimod, at ungerådsmedlemmernes oplevede barrierer i forbindelse med deres inddragelse i kommunalpolitikken har en negativ sammenhæng med medlemmernes eksterne efficacy.

Udover ovenstående findes det relevant at diskutere et af analysens øvrige resultater – også på trods af manglende signifikans. Dette skyldes, at det findes interessant, at indstillingsretten indikerer en negativ sammenhæng med ekstern efficacy. Dette bryder med den forventede positive sammenhæng. En årsag hertil kan være, at ungerådsmedlemmer i ungeråd med indstillingsret har højere forventninger til politikernes lydhørhed. Det formelle mandat til at stille politiske beslutningsforslag- og initiativer til byrådet eller udvalg kan altså øge ungerådsmedlemmernes forventninger til deres egen inddragelse og mulighed for at udøve indflydelse på kommunalpolitikken. Indstillingsretten kan desuden øge medlemmernes forventninger, fordi de herigennem gives et større ansvar ved selv at kunne

udarbejde og stille politiske forslag. Den negative sammenhæng kan således opstå, hvis de højere forventninger ikke imødekommes i virkeligheden. Hvis ungerådet har indstillingsret, men alligevel ikke oplever, at politikerne er lydhøre, kan det at have indstillingsret blive negativt i stedet for positivt. Ud fra dette argument vil det altså være bedre ikke at have indstillingsret, hvis man alligevel ikke lyttes til eller ikke oplever at kunne bruge retten til at udøve indflydelse. Denne diskussion kan desuden kobles til Harts begreb *tokenisme* (på dansk: symbolsk inddragelse). Selvom ungerådet formelt har indstillingsretten, oplever ungerådsmedlemmerne ikke nødvendigvis, at retten giver dem reel politisk indflydelse. Ydermere viser resultaterne, som tidligere fremhævet, at ungerådsmedlemmernes oplevede barrierer havde en signifikant negativ sammenhæng med ekstern efficacy. Dette indikerer, at det i højere grad er faktiske erfaringer i form af oplevede barrierer, som har betydning for ungerådsmedlemmernes eksterne efficacy, og i mindre grad det formelle politiske mandat.

Denne diskussion er desuden interessant i lyset af specialets interviews, hvor udtalelserne fra informant 2 antyder, at det er vigtigere, at politikerne er lydhøre end at have indstillingsretten i sig selv. Indstillingsretten får først reel betydning, når den gør, at politikerne i højere grad lytter til ungerådet. Det er altså ikke den konkrete ungeinddragelse i form af forskellige mandater, som har størst betydning for ungerådsmedlemmernes oplevelse af at kunne udøve indflydelse. Det vigtigste er derimod, at medlemmerne oplever at blive inddraget og lyttet til – uanset hvilket mandat det sker under.

6.2 Diskussion af begrænsninger

I følgende afsnit vil analysens begrænsninger blive diskuteret. Dette findes relevant, idet flere af resultaterne fra den kvantitative analyse ikke var statistisk signifikante. Den manglende signifikans kan selvfølgelig skyldes, at effekten af de inddragede variable reelt er svag, og at andre variable i højere grad forklarer ungerådsmedlemmernes interne og eksterne efficacy. For intern efficacy kunne dette for eksempel være ungerådenes kontaktperson/sekretær, jævnfør informanternes udtalelser i specialets interviews. Herudover udgør analysens stikprøve på N=86 et relativt lille datasæt, hvilket kan gøre det vanskeligt at opnå signifikans. I dataen kan der godt være en mindre sammenhæng, men sammenhængen er ikke signifikant nok til at fjerne usikkerheden. Det lave antal respondenter betyder desuden, at der kan være kategorier i regressionerne med få observationer, hvilket indebærer, at enkelte svar kan have fået stor betydning for sammenhængen. Ydermere kan der være opstået målefejl i forbindelse med oversættelsen af engelsk til dansk samt ændringen af enkelte ord i spørgsmålene til måling af henholdsvis intern og ekstern efficacy. Dette var et opmærksomhedspunkt i

operationaliseringen af begreberne, men kan altså alligevel have haft en betydning for respondenternes besvarelser. Endelig fremgik det i dannelsen af variablen *indstillingsret*, at ungeråd med mandatet ikke nødvendigvis arbejder ens. For nogle bruges mandatet i høj grad i deres arbejde, mens dette ikke er tilfældet for andre. Dette kan ligeledes give en mulig forklaring på, hvorfor indstillingsretten ikke viser en entydig sammenhæng med intern og ekstern efficacy.

7. Konklusion

I følgende kapitel vil jeg foretage en konklusion på specialets problemformulering, der lyder:

Hvordan påvirker ungeråd med og uden indstillingsret medlemmernes interne og eksterne politiske efficacy, og har mulige oplevede barrierer hos medlemmerne i forbindelse med deres inddragelse i kommunalpolitikken betydning for sammenhængen?

Specialets problemformulering er blevet undersøgt ved brug af teoretiske perspektiver på intern og ekstern politisk efficacy samt empiri omhandlende barrierer i forbindelse med ungeinddragelse i politik. Tilsammen er disse blevet anvendt til at udarbejde en spørgeskemaundersøgelse, som kunne måle ungerådsmedlemmernes interne og eksterne politiske efficacy, samt undersøge, hvordan indstillingsretten, oplevede barrierer og øvrige variable havde betydning herfor. Som supplement til spørgeskemaundersøgelsen blev der efterfølgende foretaget interviews med henblik på at skabe en dybere forståelse for resultaterne.

På baggrund af analysen kan det konkluderes, at der ikke kan påvises en sammenhæng mellem indstillingsret og ungerådsmedlemmers interne og eksterne politiske efficacy. Resultatet understøtter således ikke forventningen om, at indstillingsretten – som et officielt politisk mandat og en højere grad af ungeinddragelse – har en betydning for medlemmernes oplevelse af at kunne udøve indflydelse på politikken i deres kommune.

Endvidere kan det konkluderes, at ungerådsmedlemmernes oplevede barrierer i forbindelse med deres inddragelse i kommunalpolitikken ikke har en modererende betydning for sammenhængen mellem indstillingsretten og intern eller ekstern politisk efficacy. Det kan derimod konkluderes, at ungerådsmedlemmernes oplevede barrierer i sig selv har en negativ sammenhæng med ekstern politisk efficacy. Ydermere kan det på baggrund af analysen konkluderes, at det at være mand har en positiv sammenhæng med intern politisk efficacy, mens kommuner med et højere indbyggertal har en negativ sammenhæng med ekstern politisk efficacy.

Endelig kan det konkluderes, at specialets interviews indikerer, at indstillingsretten måske i højere grad har en indirekte end en direkte betydning for ungerådsmedlemmernes eksterne politiske efficacy, fordi retten bliver et middel til at opnå lydhøre politikere. Herudover indikeres det, at ungerådets kontaktperson/sekretær har en betydning for ungerådsmedlemmernes interne politiske

efficacy, fordi personen hjælper medlemmerne med at forstå kommunalpolitikken og hjælper dem med at styrke deres kompetencer til at deltage i politiske handlinger.

Hermed bidrager specialet med ny viden til forskningsfeltet omhandlende kommunale ungeråd. Indstillingsretten er blevet beskrevet som et vigtigt mandat, der giver ungerådene mere indflydelse på kommunalpolitikken, fordi rådene ”kan få punkter på dagsordenen, som landets byråd skal tage stilling til.” (Nielsen & Aaberg, 2025). Specialet indikerer imidlertid, at indstillingsretten ikke er den faktor, som har størst betydning for ungerådsmedlemmernes oplevelse af at kunne udøve indflydelse på kommunalpolitikken. Specialet belyser således en anden sammenhæng end forventet. Herudover bidrager specialets fund med relevant viden til de danske kommuner, som også i fremtiden ønsker at sikre ungeinddragelsen i kommunalpolitik. Her kan specialet hjælpe kommunerne med at identificere, hvilke forhold de bør arbejde med samt stille til rådighed for at sikre de unges fortsatte lyst til at være medlem af ungerådene og til at deltage politisk.

Litteraturliste

Aaberg, M. (18. september 2025). *Ungebyråd er god træningsbane til 'voksenpolitik'*. Hentet fra https://www.dr.dk/nyheder/indland/ungebyraad-er-god-traeningsbane-til-voksenpolitik den 23. april 2026.

Agresti, A. (2018). *Statistical Methods for the Social Sciences* (5. udg.). Pearson.

Alscher, P. & Jana, C. (2025). Exploring the Relationship Between Non-institutionalized Political Participation and Political Efficacy Among High School Students. I *Journal of Youth and Adolescence*, vol. 54, s. 2143-2154.

Andersen, J. G. (2004). *Et ganske levende demokrati*. Aarhus Universitetsforlag.

Andersen, K., Ohme, J., Bjarnøe C., Bordacconi, M. J., Albæk, E. & de Vreese, C. (2021). *Generational Gaps in Political Media Use and Civic Engagement. From Baby Boomers to Generation Z*. Routledge Studies in Media, Communication, and Politics.

Andersen, L. B. (2012). Forskningskriterier. I L. B. Andersen, K. M. Hansen & R. Klemmensen (red.) *Metoder i statskundskab* (2. udg.), s. 97-113. Hans Reitzels Forlag.

Arnstein, S. R. (1969). A Ladder Of Citizen Participation. I *Journal of the American Institute of Planners*, vol. 35(4), s. 216-224.

Balch, G. I. (1974). Multiple Indicators in Survey Research: The Concept "Sense of Political Efficacy". I *Political Methodology*, vol. 1(2), s. 1-43.

Beaumont, E. (2010). Political Agency and Empowerment: Pathways for Developing a Sense of Political Efficacy in Young Adults. I L. R. Sherrod, J. Torney-Purta & C. A. Flanagan (red.), *Handbook of research on civic engagement in youth* (s. 525–558). John Wiley & Sons, Inc.

Bennekou, H., Nielsen, M. B. & Brems, J. (2001). *Ungdomskommuneforsøget – evaluering af forsøg med ungdomskommuner 1998-2000*. Undervisningsministeriets forlag.

Bryman, A. (2012). Research designs. I A. Bryman *Social Research Methods* (4. udg.), s. 44-50 + 66-77. Oxford University Press.

Børnerådet (u.å.). *Børnekonventionen er fundamentet for Børnerådets arbejde.* Hentet fra https://www.boerneraadet.dk/vi-arbejder-for/boernekonventionen/ den 21. februar 2026.

Campbell, A., Gurin, G. & Miller, W. E. (1954). *The Voter Decides*. Row, Peterson and Company.

Clement, S. L. (2017). I respondentens sted: Forståelse, viden og hukommelse. I M. Frederiksen, P. Gundelach & R. S. Nielsen (red.) *Survey: Design, stikprøve, spørgeskema, analyse* (1. udg.), s. 101-114. Hans Reitzels Forlag.

Clement, S. L. & Ingemann, J. H. (2019). *Introduktion til praktisk statistik* (3. udg.). Syddansk Universitetsforlag.

Collins, M. E., Ausberger, A. & Gecker, W. (2016). Youth councils in municipal government: Examination of activities, impact and barriers. I *Children and Youth Services Review*, vol. 65, s. 140-147.

DUF & Epinion (2025). *Demokratianalysen 2025*. Hentet fra https://duf.dk/wp-content/uploads/Demokratianalysen_2025-1.pdf den 23. april 2026.

Eckstein, K., Noack, P. & Gniewosz, B. (2013). Predictors of intentions to participate in politics and actual political behaviours in ypung adulthood. I *International Journal of Behavioral Development*, vol. 37(5), s. 428-435.

Fernstrøm, A. (november 2023). *I 2050 er hver tiende dansker mindst 80 år*. Hentet fra https://www.danskindustri.dk/arkiv/analyser/2023/10/i-2050-er-hver-tiende-dansker-mindst-80-ar/ den 3. marts 2026.

Frederiksen, M. (2020). Mixed methods-forskning. I L. Tanggaard & S. Brinkmann (red.) *Kvalitative metoder. En grundbog*. (3. udg.), s. 257-277. Hans Reitzels Forlag.

Hansen, K. M. (2012). Spørgeskemadesign. I L. B. Andersen, K. M. Hansen & R. Klemmensen (red.) *Metoder i statskundskab* (2. udg.), s. 302-323. Hans Reitzels Forlag.

Hansen, K. M. & Pedersen, R. T. (2014) Campaigns Matter: How Voters Become Knowledgeable and Efficacious During Election Campaigns. I *Political Communication*, vol. 31(2), s. 303-324.

Hansen, K. M. & Stubager, R. (2023). *Den danske Valgundersøgelse 2022*. CVAP Working Paper Series, nr. 5. København: Institut for Statskundskab, Københavns Universitet. Hentet fra https://www.valgprojektet.dk/files/Dokumentationsrapport_samlet_jan2024.pdf den 8. marts. 2026.

Hart, R. A. (1992). *Children's Participation: From Tokenism To Citizenship*. UNICEF International Child Development Centre.

Held, D. (2006). *Models of Democracy* (3. udg.). Polity Press.

Ingemann, J. H. (2017). *Videnskabsteori for økonomi, politik og forvaltning* (1. udg.). Samfundslitteratur.

Ingemann, J. H., Kjeldsen, L., Nørup, I. & Rasmussen, S. (2020). *Kvalitative undersøgelser i praksis* (1. udg.). Samfundslitteratur.

Jensen, M. L. (2017). Faktoranalyse. I M. A. Hussain & J. T. Lauridsen (red.) *Videregående kvantitative metoder* (1. udg.), s. 195-223. Samfundslitteratur.

Klemmensen, R., Andersen, L. B. & Hansen, K. M. (2012). At lave undersøgelser inden for statskundskab. I L. B. Andersen, K. M. Hansen & R. Klemmensen (red.) *Metoder i statskundskab* (2. udg.), s. 19-41. Hans Reitzels Forlag.

Levy, B. L. M. (2018). Youth Developing Political Efficacy Through Social Learning Experiences: Becoming Active Participants in a Supportive Model United Nations Club. I *Theory & Research in Social Education*, vol. 46(3), s. 410-448.

Levy, B. L. M. & Akiva, T. (2019). Motivating Political Participation Among Youth: An Analysis of Factors Related to Adolescents' Political Engagement. I *Political Psychology*, vol. 40(5), s. 1039-1055.

Marshall, T. H. (2003). *Medborgerskab og social klasse* (1. udg.). Hans Reitzels Forlag.

Matthews, H. (2001). Citizenship, Youth Councils and Young People's Participation. I *Journal of Youth Studie*s, vol. 4(3), s. 299-318.

NAU, UNICEF & Ungdomsringen (5. oktober 2023). *Notat om lovpligtige ungdomsråd i kommunerne. Indenrigsudvalget 2023-24. INU Alm. del. – Bilag 2*. Hentet fra https://www.ft.dk/samling/20231/almdel/INU/bilag/2/index.htm den 19. marts 2026.

Nielsen, A. S. B. & Aaberg, M. (18. september 2025). *Gratis busser og mere sex på skoleskemaet - ungeråd sætter fingeraftryk på virkeligheden flere steder*. Hentet fra https://www.dr.dk/nyheder/indland/gratis-busser-og-mere-sex-paa-skoleskemaet-ungebyraad-saetter-fingeraftryk-paa den 21. februar 2026.

Nielsen, T. S. & Vestergaard, C. (2014). Kommunestørrelse og demokrati – effekten af kommunestørrelse på borgernes eksterne politiske effektivitetsfølelse. I *Politica*, vol. 46(2), s. 219-236.

Niemi, R. G., Craig, S. C. & Mattei, F. (1991). Measuring internal political efficacy in the 1988 National Election Study. I *The American Political Science Review*, vol. 85(4), s. 1407-1413.

Nørmark, J. (16. november 2023). *Her er kommunerne, der har oprettet ungeråd*. Hentet fra https://www.nb-kommune.dk/2023/11/16/her-er-kommunerne-der-har-oprettet-ungeraad den 3. marts 2026.

Petersen, M. B. (2012). Indekskonstruktion. I L. B. Andersen, K. M. Hansen & R. Klemmensen (red.) *Metoder i statskundskab* (2. udg.), s. 401-421. Hans Reitzels Forlag.

Ramos, F., Tavares, A. F. & da Cruz, N. F. (2026). Between promise and practice: a scoping review of the democratic outcomes of youth participation in local governance. I *Children and Youth Services Review*, vol. 181, s. 1-11.

Riádigos-Couso, X., García-Vinuesa, A. & Gradaílle, R. (2025). Citizen participation of childhood and adolescence in local government: A systematic review. I *Children and Youth Services Review*, vol. 170, s. 1-15.

Šerek, J., Machackova, H. & Macek, P. (2017). The Chicken or Egg Question of Adolescents' Political Involvement. I *Zeitschrift für Psychologie*, vol. 225(4), s. 347-356.

Strömbäck, J. (2005). In Search of a Standard: four models of democracy and their normative implications for journalism. I *Journalism Studies*, vol. 6(3), s. 331-345.

Taft, J. K. & Gordon H. R. (2013). Youth activists, youth councils, and constrained democracy. I *Education, Citizenship and Social Justice*, vol. 8(1), s. 87-100.

UNICEF (u.å.). *Convention on the Rights of the Child*. Hentet fra https://www.unicef.org/media/52626/file den 24. februar 2026.

van Deth, J. W. (2014). A conceptual map of political participation. I *Acta Politica*, vol. 49(3), s. 349-367.

Verba, S., Lehman, K., Schlozman, K. L. & Brady, H. E. (1995). *Voice and Equality: Civic Voluntarism in American Politics*. Harvard University Press.

We Do Democracy (17. september 2025). *Ungeråd i Danmark – vi sætter fokus på formatet*. Hentet fra https://www.wedodemocracy.dk/ungebyraad-i-danmark-vi-saetter-fokus-paa-formatet/ den 24. februar 2026.

Winswold, A. & Solberg, A. (2010). *Modeller for barns medvirkning – en eksempelsamling. Nordisk markering av 20-års dagen for FNs* barnekonvensjon (TemaNord 2010:548). Nordisk ministerråd. Hentet fra https://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:702565/FULLTEXT01.pdf den 19. marts 2026.

Wyness, M. (2009). Children representing children. Participation and the problem of diversity in UK youth councils. I *Childhood*, vol. 16(4), s. 535-552.